

ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА

Н. Дем'яню

**УКРАЇНСЬКИЙ ХОРОВИЙ РЕПЕРТУАР
У КЛАСІ ДИРИГУВАННЯ**

**Навчальний посібник
для студентів закладів вищої освіти**

Полтава – 2022

УДК 784.1(477)
Д32

Дем'яно Н. Ю. Український хоровий репертуар у класі диригування : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти. Полтава : Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, 2022. 160 с.

Рецензенти:

Магомедова Т. Ю., заслужений працівник культури України, директор Полтавської міської школи мистецтв «Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко;

Левченко Г. С., заслужений діяч мистецтв України, заслужений працівник культури України, професор і завідувач кафедри музики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Посібник включає навчальний репертуар різного рівня складності та методичні рекомендації щодо виконання хорових творів для використання в класі хорового диригування.

Адресується студентам, викладачам, учителям музичного мистецтва, керівникам хорових колективів тощо.

Рекомендовано до друку вченою радою Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Протокол № 1 від 30.08.2022 р.

ПЕРЕДМОВА

Проблема підвищення якісного рівня професійної теоретичної та практичної підготовки вчителя сучасної української школи значно актуалізується в умовах реформування системи вищої освіти, реалізації основних настанов чинних державних галузевих нормативних документів.

Майбутні вчителі музичного мистецтва і керівники хорових колективів отримують диригентсько-хорову підготовку у педагогічних закладах вищої освіти в процесі вивчення навчальної дисципліни «Хорове диригування». Серед її основних завдань: оволодіння технічними засобами хорового диригування; ознайомлення з кращими зразками української та світової хорової класики, творами сучасних композиторів, пісенним фольклором; формування умінь і навичок аналізу хорових творів; розвиток індивідуальних здібностей і професійних якостей у різних видах діяльності на практичних заняттях; виховання в майбутніх фахівців громадянськості та національної самосвідомості засобами хорового мистецтва. Не втрачає актуальності питання навчально-методичного забезпечення курсу «Хорове диригування». Заслужують на увагу добір, систематизація і структурування художньо-довершеного і педагогічно-доцільного навчального репертуару з урахуванням сучасних теоретичних і методичних підходів до викладання дисципліни. Цими факторами зумовлена необхідність узагальнення багаторічного досвіду педагогічної диригентсько-хорової діяльності автора й укладання даного навчального посібника.

Навчальний посібник «Український хоровий репертуар у класі диригування» призначений для студентів музично-педагогічних спеціальностей педагогічних університетів та підпорядкований формуванню професійних компетентностей здобувачів вищої освіти у відповідності до вимог навчальної програми курсу «Хорове диригування». Його мета – надати допомогу викладачам і студентам у доборі необхідного для роботи навчального репертуару. До посібника включено твори різних стилів і жанрів – обробки народних пісень, зразки української хорової класики, твори сучасних композиторів, що написані для дитячого, жіночого, чоловічого і мішаного складів хору. Чільне місце посідають хори *a cappella*, твори з інструментальним супроводом різних форм і жанрів, вивченню яких надається важливе значення. Більшість із репрезентованих творів можуть використовуватись студентами в майбутній професійній діяльності.

Навчальний матеріал розташований за принципами послідовності та наступності, що сприятиме розширенню диригентських технічних і художніх завдань, удосконаленню виконавської майстерності студентів. З метою засвоєння стилістичних розрізень у хоровій музиці та пов'язаного з цим вирішення різноманітних виконавських і технічних проблем у посібнику застосовується метод контрастних співставлень. Він включає хорові твори в тридольному, чотиридольному, дводольному та інших розмірах, з прийомами звуковедення *non legato*, *legato*, *staccato*, *marcato*, *sforzando*, в помірному, повільному, швидкому темпах, з різними динамічними й агогічними нюансами, формою, складом і характером. Виконання різножанрових і різностильових хорових творів, їх ретельне опрацювання в цілому і в окремих деталях, застосування різноманітних засобів музичної виразності, усвідомлення єдності технічного та інтерпретаційно-виконавського аспектів сприятимуть оволодінню досконалою диригентською.

Посібник включає два розділи: «Хорові твори без інструментального супроводу» та «Хорові твори з інструментальним супроводом». Кожен твір супроводжується короткою анотацією, у якій визначено його певні художньо-виконавські особливості та відповідні технічні диригентські завдання, що допоможе студентам у процесі самостійної роботи над навчальним репертуаром. Усі хорові твори, що представлені в посібнику, подаються мовою оригіналу.

Навчальний посібник «Український хоровий репертуар у класі диригування» може застосовуватись на заняттях з хорового диригування, хорового класу, у процесі неформальної мистецької освіти в хорових колективах у закладах вищої освіти тощо.

РОЗДІЛ I
ХОРОВІ ТВОРИ БЕЗ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО СУПРОВОДУ

ПІШОВ МИЛИЙ
Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Помірно

C. *mf*

Пі-шов ми-лий луж-ком, луж-ком, а ми-ла-я бе-реж-ком. *p*

A.

Мах-нув ми-лий ру-чень-ко-ю, а ми-ла-я ру-кав-цом.

p

Пішов милий лужком, лужком, а милая бережком,
Махнув милий рученькою, а милая рукавцом.

Було літо прекраснеє, пізня осінь настає.
В саду травка посихає, вже і квіток не стає.

Всі криниці замерзають, ніде річки не течуть, –
Беруть милого в солдати та ще й плакати не дають.

Тепер же я зосталася ні покритка, ні вдова,
Тепер же я зосталася рекруточка молода.

Характер звуковедення – legato. Твір корисний для засвоєння плавного, пластичного, комбінованого жесту, відпрацювання прийомів затримання звука на другій долі такту і зняття на останній долі такту. Мелодичні і ритмічні особливості хорових голосів потребують легкого акцентування другої долі такту.

В КІНЦІ ГРЕБЛІ ШУМЛЯТЬ ВЕРБИ

Українська народна пісня

Обробка П. Батюка

Повільно

S. **Повільно**

що я на - са - ди - ла,

A. Вкін - ці - греблі шу - млять вер - би,

5 *mf*

не - ма то - го ко - за - чень-ка, що я по - лю - би - ла.

mf

Ой немає козаченька – поїхав за Десну,
Рости, рости, дівчинонько, на другу весну. (двічі)

Росла, росла дівчинонька та й на порі стала.
Ждала, ждала козаченька та й плакати стала. (двічі)

Ой не плачте карі очі – така ваша доля.
Полюбила козаченька при місяці стоя. (двічі)

Нескладний твір, який можна рекомендувати на початку вивчення тридольної схеми. Перші два такти диригуються правою рукою, з третього – обома, зняття звучання хору – після кожних чотирьох тактів обома руками.

В ПОЛІ, В ПОЛІ ПЛУЖОК ХОДИТЬ

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Moderato

Solo
В по-лі, в по-лі плу-жок хо-дить.

Хор
Щед-рий ве-чір,
доб-рий ве-чір!
Доб-рим лю-дяж на весь ве-чір!

В полі, в полі плужок ходить.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

Добрим людям на весь вечір!

– Ори, синку, цюю нивку.

Приспів.

Та посієм пшениченьку.

Приспів.

З колосочка — то жменьочка.

Приспів.

А з снопочка — четверточка.

Приспів.

А з другого — жита много.

Приспів.

Характер звуковедення – legato. Мелодичні і ритмічні особливості хорових голосів потребують легкого акцентування другої долі такту. Твір застосовується з метою засвоєння плавного, пластичного, комбінованого жесту, показу неодночасного вступу голосів.

ЗЕЛЕНИЙ ДУБОЧКУ

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Поволі

Зе- ле- ний ду- боч- ку, чо- го по- хи- лив- ся?

Мо- ло- дий ко- за- че, чо- го за- жу- рив- ся?

Зелений дубочку,
Чого похилився?
Молодий козаче.
Чого зажурився?

Молодий козаче,
Чого зажурився?
Чи коні пристали,
Чи з дороги збився?

Коні не пристали,
З дороги не збився,
Тільки зажурився –
Без долі родився.

Характер звуковедення – legato. Твір корисний для засвоєння плавного, пластичного жесту з метою передачі ліричного, наспівного характеру. Слід звернути увагу на відпрацювання прийомів затримання звука на першій і третій долях такту, зняття на останній долі такту.

ЗАКУВАЛА ЗОЗУЛЕНЬКА

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Andante con dolore

S.

A.

3

A.

„Не куй, не куй, зозуленько, на стодолі на розі.
Не плач, не плач, дівчинонько, в батька на порозі.”

„Іду яром до криниці, коромисло гнеться.
Чом до мене, моя мати, ніхто не пришлеться?”

„Багач, дочко, не захоче, а бідний не сміє.
Нехай твоя руса коса зіллем зеленіє.”

Твір рекомендується використовувати на початковому етапі засвоєння тридольної схеми. Нескладна хорова фактура, повільний темп, зняття після кожних чотирьох тактів на третій долі, плавний, спокійний жест допоможуть студентіві в опануванні прийомів диригування на 3/4.

НАША ХАТА

Українська народна пісня

Обробка Ф. Колесси

Andantino

mf

S. Ма-лень-кі сі-ни. яс-на сві-тли-ця, всю-ди чи-сте-нько,

A. *mf*

7 *mf*

так як го-ди-ться. Сту-ка-є в ві-кна гру-ша кри-

12 *f*

сла-та, то ж на-ша ха-та, то ж на-ша ха-та.

Дубові лави, з ясеня скриня,
Білля ховає в ній господиня.
Вилиті вікна, писана стеля,
Біла постеля, біла постеля.

Тройця, Спаситель і Божа Мати,
А там Михайло, опікун хати.
Святий Микола глядить з-під ока
На нас звисока, на нас звисока.

Немов говорить: „Тіштеся, діти,
Маєте хату, є де сидіти.
За батька, матір Богу моліться
І пильно вчіться, і пильно вчіться”.

Нескладний твір для опанування тридольної схеми. Зняття після кожних чотирьох тактів. Витримані інтервали фіксуються лівою рукою (на половинних нотах) при одночасному тактуванні правою. Диригентський жест – *legato*.

ТИХА ВОДА

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Moderato

1. Ти - ха во - да, ти - ха во - да бе - ре - женьки ло - мить,
мо - лодий - ко - зак, мо - ло - дий ко - зак по - лко - вни - чка про - сить.

„Пусти мене, полковнику, і з війська додому,
Бо вже скучила, бо вже змучилась дівчина за мною.” (двічі)

„Ой рад би я пустить тебе, так довго ти будеш,
А напийсь води, ще й холодної, дівчину забудеш!” (двічі)

„Пив я воду, пив холодну, та й не забуваю,
Поки жив буду – не забуду я, кого я кохаю.” (двічі)

Диригентський жест – non legato, зняття звучання виконуються після чотирьох тактів на другій долі. Слід звернути увагу при диригуванні на затримання звука на «чверті з крапкою» в сьомому такті, акценти в четвертому і восьмому тактах.

КАЛИНО-МАЛИНО
Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Moderato

С. I
II

Ка . ли.но - ма . ли . но, чо - го по - си - ха . еш?

А.

1. 2.

Чи віт. ру бо - ш . ся, чи до - шу ба - жа - еш? жа . еш?

Вітру не боюся, дощу не бажаю,
Думаю, гадаю, як зацвісти маю. (2 рази)

Ой зацвіла б біло, та мене всі знають,
Зацвіла б червоно – мене обламають. (2 рази)

Характер звуковедення – non legato. Диригентські завдання: показ фермати, що не знімається, в кінці приспіву з подрібненням останньої «восьмої», виконання ритмічної формули «восьма з крапкою – шістнадцята».

ГРИЦЮ, ГРИЦЮ, ДО РОБОТИ

Українська народна пісня

Обробка Я. Степового

Allegro

С. *mf* Гри_ цю, Гри_ цю, до ро_ бо_ ти! – В Гри_ ця по_ рва_ ні чо_ бо_ ти,

А. *mf*

cresc. Гри_ цю Гри_ цю, до те_ ляг! – В Гри_ ця ні_ жень_ ки бо_ лять.

f

Грицю, Грицю, до роботи! –
 В Гриця порвані чоботи,
 Грицю, Грицю до телят! –
 В Гриця ніженьки болять.

Грицю, Грицю, молотити! –
 Гриць нездужає робити,
 Грицю, Грицю, врубай дров! –
 Кахи, кахи! Не здоров!

Грицю, Грицю, роби хліб! –
 Кахи! Кахи! Щось охрип!
 Грицю, Грицю, до Марусі! –
 Зараз, зараз уберуся!

Жартівливий характер і рухливий темп твору потребують застосування прийому звуковедення *staccato*. Твір сприятиме засвоєнню легкого, пружного, гострого кистьового жесту, опануванню прийомів показу акцентів на третій долі такту, зняття звучання на останній долі такту.

СІНО МОЄ, СІНО
Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Allegro non troppo

С. I
С. II
А.

tr *mf*

Сі . но мо . є, сі . но, по під сі . ном во . да,
пла . ка . ла дів . чи . на, як бу . ла мо . ло . да . -ло . да

1. 2.

Плаче дівка, плаче, личенько марнує,
Знати по дівчині – віночка жалкує. (2 рази)

Не жаль мені вінка, ні жодної речі, –
Розпустила коси аж по самі плечі. (2 рази)

Коси розпустила, плечі устелила,
Вийшла за нелюба – жалю наробила. (2 рази)

Простий і зручний приклад для роботи над початковими навичками диригування за дводольною схемою та показу фермати, що знімається. Наспівний, ліричний характер твору передбачає застосування легкого legato.

НАРВАЛА КВІТОЧОК

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Andantino

1. Нар. ва. ла кві . то . чок — не за . ти . ка . ла . ся,

1. Нар. ва. ла кві . то . чок,

1. Нар. ва. ла кві . то . чок — не за . ти . ка . ла . ся.

кли . ка . ла ми - ло . го, не до . кли - ка . ла . ся

Ой здається мені, що лісок невисок,
Чогось не доходить до милого голосок.

Бодай ти, діброво, не зелена була!
По тобі ходила – заблудилася.

Диригентський жест – легке legato. Необхідно відпрацювати виразний показ неодновременного вступу хорових партій у перших трьох тактах, витримування і зняття педальних звуків у кінці твору.

ЗАПОВІТ

Слова Т. Шевченка

Обробка К. Стеценка

Повільно, наспівно

1. Як ум - ру, то по - хо - вай - те ме - не на мо - ги - лі

Як ум - ру, то

се - ред сте - пу ши - ро - ко - го на Укра - ї - ні ми - лій.

Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий. } 2 рази

Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу... отоді я
І лани і гори – } 2 рази

Все покину, і полину
До самого бога
Молитися... а до того
Я не знаю бога. } 2 рази

Поховайте та вставляйте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте. } 2 рази

І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом. } 2 рази

Наспівний, трагічний характер твору потребує плавного, глибокого legato. Слід звернути увагу на виразний показ чергового вступу голосів на початку твору, виконання в п'ятому такті кульмінаційної фермати, що не знімається.

А ВЖЕ ВЕЧІР, ВЕЧІР

Українська народна пісня

Обробка Я. Степового

Moderato

Вже ве - чір, ве - чір, *tr* *p*

А. *tr* ве - чір, ве - чір, вже ве - чо - рі - є, мо - є сер - день - ко *p*

Т. *p*

Б. *p*

Вже ве - чір, сердень - ко

7

вже ве - се - лі - є, мо - є сер - де - нько вже ве - се - лі - є

вже ве - се - лі - є, сер - день - ко вже - ве - се - лі - є.

Сонце низенько, вечір близенько,
Мойому милому стежка видненька. (двічі)

Стежка видненька, іти зблизенька,
Пуцу в садочок, не вчує ненька. (двічі)

Як упускала, ручку стискала,
Як випускала, з жалю вмлївала. (двічі)

Диригентський жест – legato. Основні труднощі: чергові вступи голосів на різних долях такту, зміна динаміки, зняття звучання на третій долі такту. Рекомендується для вивчення в другому півріччі.

ЗЕЛЕНАЯ ТА Й ЛІЩИНОНЬКА

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Помалу

Зе _ ле _ на _ я та й лі _ щин _ онь _ ка,
 Гей,
 Гей, гей,

Гей, чом без сонечка зів'яла?
 Гей,
 Гей, чом без сонечка зів'яла?

Гей, чом без сонечка зів'яла?
 Гей, чом без сонечка зів'яла?

Зеленая та й ліщинонька,
 Гей, чом без сонечка зів'яла? (2 рази)

Молодая та й дівчинонька,
 Гей, козаку світ зав'язала. (2 рази)

Хоч зав'язала, хоч не зав'язала,
 Гей, гулять його не пускала. (2 рази)

Диригентський жест – м'яке legato. Твір ускладнений елементами поліфонічного розвитку та зумовлює необхідність показу неодночасних вступів партій і зняття звучання, витримування педальних звуків, виконання фермати.

СТОЇТЬ ЯВІР

Українська народна пісня

Обробка Ф. Колесси

Andante

S. Сто - їть я - вір над во до - ю, вво - ду

A. по - хи ли - вся, на ко - за ка при - го

до - нька ко - зак за жу рив - ся.

Не хилися, яворонько, ще ти зелененький,
Не журися, козаченьку, ще ти молоденький. (двічі)

Не рад явір хилитися, вода корінь мие,
Не рад козак журитися, та серденько ние. (двічі)

Характер звуковедення – legato. Досить різноманітна динаміка ставить перед диригентом-початківцем складне завдання з її відтворення відповідними жестами. Слід звернути увагу на показ різноманітних ритмічних структур, що зустрічаються в обробці.

ОЙ ЧОГО Ж ВИ ПОЖУРИЛИСЬ

Українська народна пісня

Обробка В. Уманця

Tempo di marcia

Ой чо- го ж ви по- жу-
ри- лись, сте- пи У- кра- ї- ни?
По- жу- ри- лись, за- сму- ти- лись,
Бо нас па- ни вкри- ли.
Від Кубані до Києва,
З півдня до Полтави
Гніт наклали і неволю
Ворожії лави.

Ой, чого ж ви пожурились,
Степи України?
Пожурились, засмутились,
Бо нас пани вкрили. } 2 рази

Ой прочули козаченьки
Тугу степовую:
«Веди, батьку Приймаченку,
Ми степ урятуєм!» } 2 рази

Від Кубані до Києва,
З півдня до Полтави
Гніт наклали і неволю
Ворожії лави. } 2 рази

Прослалася, доріженька
З півночі до Криму,
Змели панство в Чорне море,
Сами степи вкрили. } 2 рази

Повставайте та звільняйтесь
Від панства, кріпацтва!
Дожидає нас, врятує
Червоне козацтво. } 2 рази

Зеленіють степи вільні,
Бідняки там сіють,
А матері синів своїх
З славою зустріли. } 2 рази

Маршовий, героїчний характер твору потребує певного підкреслення кожної долі, чіткого показу вступів партій. Зняття звучання виконується лише в кінці другої вольти.

ЗОРЕ МОЯ ВЕЧІРННЯ

Слова Т. Шевченка

Музика М. Леонтовича

Повільно

С.
А.
Т.
Б.

Зо - ре мо - я ве - чір - ня - я, зі - йди над го - ро - ю,

по - го - во - рим ти - хе - сень - ко в не - во - ді зо - бо - ю.

mf
Роз - ка - жи, як за го - ро - ю со - неч - ко сі - да - є,

mf
як у Дні - ра ве - се - лоч - ка во - ду по - зи - ча - є.

Як широка сокорина
Віти розпустила...
А над самою водою
Верба похилилась;

Аж по воді розіслала
Зелені віти,
А на вітах гойдаються
Нехрещені діти.

Диригентський жест – м'яке, глибоке legato. Твір сприяє закріпленню навичок розділення функцій рук, показу витриманих звуків на першій і третій долях такту, виконання зняття звучання на останній долі такту.

ПРИЛЕТІЛА ПЕРЕПЛОНЬКА

Українська народна пісня

Обробка Л. Ревуцького
Аранжування О. Равінова

Не поспішаючи

Soprano (S.)
Alto (A.)

При - ле - ті - ла пе - ре - плі - лонь - ка
При - ле - ті - ла пе - ре - плі - лонь - ка та у зе -
у зе - ле - ну - ю ді - бро - вонь - ку, при - ле - ті - ла, за - жу - ри - ла - ся.
- ле - ну - ю ді - бро - вонь - ку, за - жу - ри - ла - ся.
Ой
«Ой зе - ле - на - я діб - ро - вонь - ко, ой, ой бід - на - я ти го -
Ой ой,
- ло - вонь - ко, що ра - но те - бе слу - сто - ше - но».
ой.

p
cresc.
dim.
pp

Наспівний, сумний характер твору вимагає застосування м'якого, глибокого legato. Слід звернути увагу на виразний показ чергового вступу голосів, витриманих звуків, фермат, що знімаються і не знімаються.

ЗА ГОРОДОМ КАЧКИ ПЛИВУТЬ

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Легко, рухливо

С. 1. За го - ро - дом кач - ки пли - вуть, ка - че - ня - та кря - чуть,
А. Гей!

вбо - гі дів - ки за - між і - дуть, а ба - га - ті пла - чуть.

3. Чи чу - ла ти, дів - чи - монь - ко, як я те - бе кли - кав,
гей, *mf*

че - рез тво - є по - дві - р'яч - ко си - вим ко - нем і - хав.

8. Ой десь гу - де, ой десь гра - є, скрип - ка ви - ти - на - є;
f

о - це вдо - ва сво - їй до - ні ве - сіл - ля справ - ля - є.
О - це вдо - ва

Характер звуковедення – non legato. Рухливий темп зумовлює застосування легкого кистьового жесту. Слід звернути увагу на виразне виконання акцентів і логічних наголосів.

ЯК ПОСІЮ ОВЕС

Українська народна пісня

Обробка А. Коломійця

Moderato leggiero

с. 1 Як по-сі-ю о-вес та й до зер-на у-весь.
3. По-ко-шу я о-вес та й до зер-на у-весь.

с. До зер-на, до зер-на, до зер-на у-весь.
а.

До зер-на, до зер-на, до зер-на у-весь.

2. По-ско-род-жу о-вес та й до зер-на у-весь.
4. По-в'я-жу я о-вес та й до зер-на у-весь.

2. По-ско-род-жу о-вес та й до зер-на у-весь.
4. По-в'я-жу я о-вес та й до зер-на у-весь.

До зер-на, до зер-на, до зер-на у-весь. *rosso rit.*

-весь. До зер-на, до зер-на, до зер-на у-весь.
-весь.

5. Змо-ло-чу я о-вес та й до зер-на у-весь.
6. Та й про-дам я о-вес та й до зер-на у-весь.

5. Змо-ло-чу я о-вес та й до зер-на у-весь.
6. Та й про-дам я о-вес та й до зер-на у-весь.

До зер- на. до зер- на. до зер- на у- весь До зер-

-на. до зер- на до зер- на у- весь. дос: rit Та й до зер- на у- весь

Як посію овес
Та й до зерна увесь.
До зерна, до зерна,
До зерна увесь.

Поскороджу овес
Та й до зерна увесь.
До зерна, до зерна,
До зерна увесь.

Покошу я овес
Та й до зерна увесь.
До зерна, до зерна,
До зерна увесь.

Пов'яжу я овес
Та й до зерна увесь.
До зерна, до зерна,
До зерна увесь.

Змолочу я овес
Та й до зерна увесь.
До зерна, до зерна,
До зерна увесь.

Та й продам я овес
Та й до зерна увесь.
До зерна, до зерна,
До зерна увесь.

Диригентський жест – м'яке legato. Потребує розділення функцій рук і достатньої їх самостійності, сприяє розвитку навичок виконання виразного фразування і нюансування. Рекомендується для вивчення в другому півріччі.

ОЙ НА ГОРІ ЖИТО

Українська народна пісня

Обробка М. Мельника

Рухливо

C. *mf*
1. 2. Ой на го_ рі жи_ то... Си_ дить зай_ чик,
про_ со

A. *mf*
Ой на го_ рі си_ дить зай_

він ніж_ ка_ ми че_ бе_ ря_ є. Ко_ ли б та_ ці
_ чик він ніж_ ка_ ми че_ бе_ ря_ є. Ко_ ли б

ніж_ ки ма_ да, то я б ни_ ми че_ бе_ ря_ ла. як той зай_

та_ ці ніж_ ки ма_ да, ой

_ чик, як той зай_ чик 3. Ой на го_ рі греч_ ка...
як той зай_ чик. 3. Ой на го_ рі

Си_ дить зай_ чик, він ніж_ ка_ ми че_ бе_ ря_

греч_ ка... Си_ дить зай_ чик, він ніж_ ка_ ми

- є. Ге́йт! Ко_ли б та_кі ніж_ки ма_ла, то я б ни_ми
 че_бе_ря_є. Ко_ли б та_кі ніж_ки
 че_бе_ря_ла, як той зай_чик. як той зай_чик.
 ма_ла, ой як той зай_чик.

Ой на горі жито...
 Сидить зайчик.
 Він ніжками чеберяє.
 Коли б такі ніжки мала,
 То я б ними чеберяла,
 Як той зайчик,
 Як той зайчик.

Ой на горі просо...
 Сидить зайчик,
 Він ніжками чеберяє.
 Коли б такі ніжки мала,
 То я б ними чеберяла,
 Як той зайчик,
 Як той зайчик.

Ой на горі гречка...
 Сидить зайчик,
 Він ніжками чеберяє.
 Коли б такі ніжки мала,
 То я б ними чеберяла,
 Як той зайчик,
 Як той зайчик.

Диригентський жест – non legato. Рухливий характер твору передбачає застосування легкого, невеликого за амплітудою кистьового жесту. Потребує чіткого розділення функцій рук, виразності показу вступів і зняття звучання, гостроти виконання окремих восьмих в альтовій партії.

ЩЕДРИК

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Швиденько

Один Всі

Щед-рик, щед-рик, щед-ри-воч-на, при-ле-ті-ла лас-ті-воч-ка, ста-ла со-бі

mf *ten.* *pp simile* *pp*

С. А. Т. Б.

ше-бе-та-ти, гос-по-да-ря ви-кни-ка-ти: «Ви-бди, ви-бди, гос-по-да-рю,

-ла со-бі ще-бе-

по-ди-ви-ся на ко-ша-ру-та-ти, там о-веч-ки по-ко-ти-лись, в иг-неч-ки

на-ро-ди-лись. В те-бе то-вар весь хо-ро-ший, бу-деш ма-ти

В те-бе то-вар

мір-ку гро-шей. хо-ро-ший, в те-бе то-вар весь хо-ро-ший, бу-деш ма-ти мір-ку гро-шей.

f *ten.* *simile*

mf
 В те - не гро - ші, бе жін - ка чор - но - бро - ва,
 Хоч не гро - ші, то по - ло - ва, в те - бе жін - ка чор - но - бро - ва,
mf
 В те - бе жін - ка

Хоч не гро - ші, то по - ло - ва, в те - бе жін - ка чор - но - бро - ва, Шел - рик, шел - рик,
pp *mf*
 Ми
pp *mf*
pp *pp*

2
pp
 Шел - рик, шел - рик, шел - рі - воч - ка при - ле - ті - ла лас - ті - воч - на!
pp *rit.*

Диригентський жест – legato. Рухливий темп передбачає застосування легкого, невеликого за амплітудою кистьового жесту з незначним підкресленням першої долі. Закріплюються прийоми витримування педальних звуків, виконання виразного фразування і нюансування.

ДУДАРИК

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Помірно

С. А.
Ді-ду мій, ду-да-ри-ку. ти ж, бу-ло, се-лом і-деш
те-пер те-бе не-ма-є, ду-да тво-я гу-ля-є,
Ді-ду мій'

ти ж, бу-ло, в ду-ду гра-єш, ка-зна-ко-му до-ста-ли-ся,
і пи-ши-ки зо-ста-ли-ся,

Ді-ду мій, ду-да-ри-ку. ти ж, бу-ло, се-лом і-деш,
ти ж, бу-ло в ду-ду гра-єш, те-пер те-бе не-ма-є, ка-зна-ко-му до-ста-ли-ся,
ду-да тво-я гу-ля-є, і пи-ши-ки зо-ста-ли-ся.

те-пер не-ма-є пер-на
Ді-ду мій, ду-да-ри-ку. ти ж, бу-ло, се-лом і-деш, ду-да тво-я гу-ля-є,
ти ж, бу-ло, в ду-ду гра-єш, і пи-ши-ки зо-ста-ли-ся, ка-зна-ко-му до-ста-ли-ся.

Ді-ду мій, ду-да-ри-ку. ти ж, бу-ло, се-лом і-деш ти ж, бу-ло, в ду-ду гра-єш,
Мм
mf dim.
mf dim.
mf dim.

те пер те - фіс ке - ма - є, ду - да тво - я гу - ля - є, і пи - ши - ми до - сть - ли - ся,

The first system of the musical score consists of two staves. The upper staff is a vocal line in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. It contains three measures of music with lyrics: "те пер те - фіс ке - ма - є, ду - да тво - я гу - ля - є, і пи - ши - ми до - сть - ли - ся,". The lower staff is a piano accompaniment in bass clef, also in 4/4 time, with a key signature of one sharp. It features a simple harmonic accompaniment with long, flowing lines.

ка. тва ко - му до - сть - ли - ся,

pp Ду'

pp Ді - лу мій!

mp Ді - лу мій, пу - да - ри - ку!

The second system of the musical score continues from the first. It also consists of two staves. The upper staff is the vocal line, and the lower staff is the piano accompaniment. The lyrics are: "ка. тва ко - му до - сть - ли - ся,". The system is divided into three measures. The first measure has a vocal line with a fermata and the word "Ду'". The second measure has a vocal line with the words "Ді - лу мій!". The third measure has a vocal line with a fermata and the words "Ді - лу мій, пу - да - ри - ку!". The piano accompaniment in the second and third measures features a rhythmic pattern of eighth notes. Dynamic markings include *pp* (pianissimo) and *mp* (mezzo-piano).

Диригентський жест – legato. Рекомендується застосування легкого, невеликого за амплітудою жесту з незначним підкресленням першої долі. Закріплюються прийоми чіткого показу вступів партій, витримування педальних звуків, виконання фермат, виразного фразування і нюансування.

ДУМИ МОЇ, ДУМИ

Слова Т. Шевченка

Обробка Є. Козака

Спокійно

С. *pp* Мм... *p* Мм... *mf* Мм... *rit.* Мм...
А. Мм... Мм... Мм... Мм...
Т. *pp* Мм... *p* Мм... Мм... Мм...
Б. Мм... Мм... Мм... Мм...

а tempo *pp* Мм... *p* Мм... Нащо стали
і. Ду-ми мо-ї, ду-ми мо-ї, ли-хо ме-ні з ва-ми!

на па-пе-рі сум-ни-ми ря-да-ми?.. Чом вас ві-тер не роз-ві-яв

в сте-пу, як пи-ли-ну? Чом вас ли-хо не при-спа-ло, як сво-ю ди-ти-ну?..

Закієчєни

Мм... Мм... Мм... Мм...

Мм... Мм... Мм... Мм...

Мм...

2. Думи мої, думи мої,
Квіти мої, діти!
Виростав вас, доглядав вас,
Де ж мені вас діти?
В Україну ідїть, діти!
В нашу Україну,
Попід тинню, сиротами,
А я — тут загину.

3. Там найдете щире серце
І слово ласкаве,
Там найдете щиру правду,
А ще, може, й славу....
Привітай же, моя нєнько!
Моя Україно!
Моїх діток нерозумних,
Як свою дитину.

ЯКБИ МЕНІ ЧЕРЕВИКИ

Українська народна пісня

Слова Т. Шевченка

Обробка Є. Козака

Allegretto

1. Як би ме ні че ре ви ки, то піш ла б я на му зн ки,
2. Че ре ви хів не ма є, а му зн ка гра є, гра є

Музична партитура першого системного звороття. Верхня частина (C) містить вокальну лінію з нотами та ліричними текстами. Нижня частина (A) містить фортепіанне супроводження. Під нотами вокальної лінії вказано «Оя».

Музична партитура другого системного звороття. Верхня частина (C) містить вокальну лінію з нотами та ліричними текстами. Нижня частина (A) містить фортепіанне супроводження. Під нотами вокальної лінії вказано «Оя».

Музична партитура третього системного звороття. Верхня частина (C) містить вокальну лінію з нотами та ліричними текстами. Нижня частина (A) містить фортепіанне супроводження. Під нотами вокальної лінії вказано «Оя».

Музична партитура четвертого системного звороття. Верхня частина (C) містить вокальну лінію з нотами та ліричними текстами. Нижня частина (A) містить фортепіанне супроводження. Під нотами вокальної лінії вказано «Оя».

5. Дів- ча- точ- ка на му- зик- ах у чер- во- них че- ре- ви- ках.—

я сві- том ну- жу, я сві- том ну- жу. 6. Без роз- ко- ші,

без лю- бо- ві зно- шу сво- ї чор- ні бро- ви, у най- мах зно- шу,

у най- мах зно- шу! Оя, у най- мах зно- шу, у най- мах зно- шу!

Оя, Оя,

Meno mosso *morendo e rit*

rit. *pp*

Якби мені черевики,
То пішла б я на музики,
Горенько моє! (2 рази)

Глянь на мене, чорноброву,
Моя доле неправдива,
Безталанная! (2 рази)

Черевиків немає,
А музика грає, грає,
Жалю завдає! (2 рази)

Дівчаточка на музиках
У червоних черевиках,—
Я світом нужу. (2 рази)

Ой підю я боса полем,
Пошукаю свою долю,
Доленько моя! (2 рази)

Без розкоші, без любові
Зношу свої чорні брови,
У наймах зношу! (2 рази)

Характер звуковедення – legato і non legato. Твір корисний для відпрацювання легкого кистьового жесту, навичок диригування творів поліфонічного складу, виконання логічних наголосів, контрастних нюансів, темпових відхилень.

КОЗАКА НЕСУТЬ

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Темп повільного маршу. Тужно

Т. I
Б. II

1. Ко - за - ка не - суть, ко - за - ка
не - суть | но - ня не - дуть. Кінь го - ло -

Мм...
во - нь - ку хло - нить, кінь го - ло - во - нь - ку хло - нить.
го - ло - во - нь - ку хло - нить. Кінець

бі - лі ру - до - є - дя - на - над ко - за - ка
нім - ми, за ним, бо - го дія - чи - на - чень - ки
знай - а за ним, де - ш ть, дів - чи - нонь - ко,
«Ой, ло - ми, ло - ми ть, на - чень - ки
А не знай - де - ш ть, на - чень - ки

бі - лі ру - до - є - дя - на - над ко - за - ка
Гей! бі - лі ру - до - є - дя - на - над ко - за - ка
Гей!

Скорботний характер твору потребує застосування важкого, глибокого legato. Диригентські завдання пов'язані з особливостями поліфонічного складу твору, необхідністю виразного проведення основного тематичного матеріалу в різних голосах і витримування педальних звуків.

ПРЯЛЯ

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Moderato

1.3.5. Ой, пряду, пряду, спатоньки хо-

С. А.
Т. Б.

Ой,
Ой,
чу... на білу ю постілоньку,
спатоньки хо-чу... Ой, склою я голубоньку
мо-же яй за-сну. як змія гу- як вітер гу-
же яй за-сну. 2. Аж свє-кру-ха йде, як змія гу- як вітер гу-
4. Аж свє-кор і де, де, як змія гу- як вітер гу-
-де, гу-де: до ро-боти ліни-
як змія гу-де: „Дрімлива я, до-ро-боти лінива я
як вітер гу-де:
-де: „Сонлива я,
-де:
ва я невістка моя!“
невістка моя!“ 6. А мій милий йде, як голуб гу-де:
милий йде, як голуб гу-
„Ой, спи, мила-хороша я, пішла заміж молодая, не виспалася!“
де, гу-де... pp

Диригентський жест – м'яке legato. Твір корисний для відпрацювання чіткого показу вступів і зняття звучання, витримування педальних звуків, виконання акцентів, виразного фразування, різноманітної динаміки.

МАЛА МАТИ ОДНУ ДОЧКУ

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Andantino

C. *p* 1 (2.3.5.) Ма_ла ма_ти од_ну доч_ку, ма_ла ма_ти

A. 1.(2.3.5.) Ма_ла ма_ти од_ну доч_ку,

од_ну доч_ку, та й ку_па_ла у ме_

_ку, од_ну доч_ку,

C. _доч ку.

A.

T. *pp* та й ку_па_ла у ме_доч_ку.

B. *pp*

4.(6.7.) Ой, п'є та й п'я_ни_ця, п'є п'я_ни_ця,

ой,

4.(6.7.) П'є п'я_ни_ця, п'є, гу_ля_є, ой,

п'є, гу - ля - є, йде до до - му - б'є, тай

п'є, гу - ля - є, йде до до - му - б'є тай

ла - є.

ла - є.

йде до до - му - б'є тай ла - є.

2. Та й купала, поливала, щастя-долі не вгадала.
3. Щастя-долі не вгадала, за п'яниченьку оддала.
5. «Ой, я буду мандрувати, лиху долю покидати.»
6. «Ой, не роби ти сваволі, не покидай своїй долі.
7. Як в калини білі квіти, так у тебе дрібні діти.»

Характер звуковедення – legato. Диригентські завдання: показ чергового вступу голосів, проведення основного тематичного матеріалу в партіях, виконання акцентів, педальних звуків, зміни розміру, виразного фразування і нюансування.

ЧУЄШ, БРАТЕ МІЙ

Українська народна пісня

Обробка К. Стеценка

Adagio

C. A. T. B.

1. Чу - єш, бра - те мій, то - ва - ри - шу мій,
р 1. Чу - єш, бра - те мій, то - ва - ри - шу

від - лі - та - ють сі - рим шму - ром жу - рав - лі
мій, від - лі - та - ють

у ви - рій. Кли - чуть: кру, кру, кру...
у ви - рій. чу - ти: кру, кру, кру,
у ви - рій. Кру,

в чу - жи - ні ум - ру... До - ки мо - ре пе - ре -
в чу - жи - ні ум - ру... До - ки мо - ре
кру, кру, кру...

Музична партитура першого системного запису. Вона складається з трьох голосів: сопрано, альт та тенор/баритон. Ліричні тексти розташовані під відповідними голосами. Темп і ритм позначені на початку партитури.

Ліричні тексти:

Сопрано: - ле - чу, кри - лонь - ки зі - тру, кри - лонь -

Альт: пе - ре - ле - чу, кри - лонь - ки зі - тру, кри - лонь -

Тенор/Баритон: (немає тексту)

Музична партитура другого системного запису. Вона складається з трьох голосів: сопрано, альт та тенор/баритон. Ліричні тексти розташовані під відповідними голосами. Темп і ритм позначені на початку партитури.

Ліричні тексти:

Сопрано: - ки зі - тру. // - тру, кру, кру...

Альт: - ки зі - тру. // - тру, кру, кру...

Тенор/Баритон: (немає тексту)

Чуєш, брате мій,
Товаришу мій,
Відлітають сірим шнуром
Журавлі у вирій.

Кличуть: кру, кру, кру...
В чужині умру...
Доки море перелечу,
Крилоньки зітру.

Мерехтять в очах
Нескінчений шлях.
Гине, гине в темній мряці
Слід по журавлях.

Кличуть: кру, кру, кру...
В чужині умру...
Доки море перелечу,
Крилоньки зітру.

Характер звуковедення – legato. Твір корисний для відпрацювання м'якого, глибокого, тягучого жесту. Слід звернути увагу на чіткий показ вступів, виконання фермат, акцентів, виразного фразування, тонкого нюансування.

СТЕЛИСЯ, БАРВІНКУ

Українська народна пісня

Обробка М. Лисенка

Allegro

С. А.
1. Сте - ли - ся, бар - він - ку, ни - зень - ко,
Т.
2. Сте - ли - ся, бар - він - ку, ще ниж - че,
Б.

при - сунь - ся, ко - за - че, бли - зень... бли - зень - ко.
при - сунь - ся, ко - за - че, ще бли... ще ближ - че.

Ой, ма - ти, ма - ти, ма - ти, час
Ще ближ - че, ще, ще, ще, ще

ме - не час, ме - не за - між да - ти. Від - дай ме - не
ближ - че, при - сунь - ся ще ближ - че. Ой ти, до - ню,
Від - дай ти,

Andante
mp

зв та ко го, що не ма є ву са, він на ме не за... він на
 чор но бри ва, ой ти до ню, у род ля ва, мо я до ню, ой! До ню.
 ме ме за та ко го на ме не за...
 до но, у род ля ва, ти до ню, ой!
 ме не за мор га є, а я за смі ю ся. ше, ше, ше, ше,
 до ню, до ню, жаль ме ні за то бо ю. ше, ше, ше, ше,
 ше ніж че, при сунь ся ше ближ че, ше, ше,
 ше ніж че, при сунь ся ше ближ че, ше, ше,
 ше, ше, ше ніж че, при сунь ся ше ближ че
 ше, ше, ше, ніж че, при сунь ся ше ближ че

Характер звуковедення – комбінування legato, non legato і staccato. Основні диригентські завдання: виконання акцентів, змін розміру, фермат, що знімаються і не знімаються, контрастної динаміки, виразного фразування, коротких тривалостей у басовій партії.

НІЧКА

Слова М. Меденцій

Музика В. Теличка

Andante ♩ = 50

Solo

mp

mp

S.

A.

Ходить нічка див - на,

Хо - дить ніч - ка, Мм...

Мм...

5

тор - ба за спи - но - ю. Снам роз-но-сить ру - на, каз - ки з си- ви

Снам ру - на, каз - - -

10

но - ю. На о - тій тор би - ні лаг - ки чор-но - си - ні.

ки. На тор - би - ні чор - но - чор - но -

си

16 *Poco piu mosso*

си - ні. Мі-сяць на сві - тан - - - ні гля-нув у тор -

ні - - - - на - сві - тан - ні гля-нув у тор -

22 *poco a poco crescendo*

би - - - ну, ви - у - див ос - тан - ню на дні ці - ка -

у тор - би - ну, ви - у - див ос - тан - ню на дні ці - ка -

27 *f*

ви - ну. Мі - - - сяць

ви - ну. По - плив по - плив, по - плив,

32

гля - нув, по - плив, на - че чо -
поп - лив, поп - лив, — поп - лив, — поп - лив, поп - лив,

37

вен. Мі-сяць на - че чо - вен, срібла
поп - лив. Мі - сяць, на - че чо - вен, чо - вен, сріб - ла

43

Tempo I
Ніч піш - ла до лі - су го - лу би - ми
ritenuto Tempo I
сляй - ва по вен. Ніч лі - су піш - ла
tr
сляй - ва по - вен, по - вен. Ніч лі - су піш - ла

52

сна - ми, мо - ро-ку за ві - су про-нес-ла ку - ша - ми.

сна - ми за - ві - су ку - ща - ми. Вий - шло сон-це з ха -

сна - ми за - ві - су ку - ща - ми. Вий - шло сон-це з ха -

65

Ра-нок ко - ли - ха - ти.

ти ра - нок ко - ли - ха - ти, ко - ли - ха - ти.

ти ра - нок ко - ли - ха - ти, ко - ли - ха - ти, ко-ли ха - ти.

Ліричний характер і казковий сюжет передбачає застосування м'якого, легкого жесту. Основні диригентські завдання: показ партії соліста, виконання акцентів, синкоп, фермат, логічних наголосів, підготовка кульмінацій, розкриття художньо-образного змісту твору.

РОЗДІЛ II
ХОРОВІ ТВОРИ З ІНСТРУМЕНТАЛЬНИМ СУПРОВОДОМ
ВИЙДИ, ГРИЦЮ, НА ВУЛИЦЮ

Українська народна пісня

Обробка Г. Верьовки

Andantino

1-5 Вий_ди, Гри_цю, на ву_ли_цю і ти, ко_ва_лен_ку,
9-10

f

mf

The first system of the musical score. It features a vocal line in the upper staff and a piano accompaniment in the lower staff. The vocal line begins with a dynamic marking of *f* and includes the lyrics "1-5 Вий_ди, Гри_цю, на ву_ли_цю і ти, ко_ва_лен_ку," with a measure rest for measures 9-10. The piano accompaniment starts with a dynamic marking of *mf*. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 2/4.

за_грай ме_ні в сви_сті_лоч_ку сти_ха_по_ма_лень_ку. 6-8 Що ви_ве_ду

The second system of the musical score. The vocal line continues with the lyrics "за_грай ме_ні в сви_сті_лоч_ку сти_ха_по_ма_лень_ку." and includes a measure rest for measures 6-8, followed by "8 Що ви_ве_ду". The piano accompaniment continues with the same dynamics and accompaniment style.

нит_ку та по_ши_ю свит_ку. тан_ців.

6.7 8

The third system of the musical score. The vocal line continues with the lyrics "нит_ку та по_ши_ю свит_ку. тан_ців." and includes measure rests for measures 6.7 and 8. The piano accompaniment continues with the same dynamics and accompaniment style.

1. Вийди, Грицю, на вулицю
І ти, коваленку.
Заграй мені в свистілочку
Стиха-помаленьку.
2. Заграй мені в свистілочку
Стиха-помаленьку.
Свистілочка, як бджілочка,
В білих ручках гуде.
3. Ти, місяцю-перекрою,
Зайди за комору,
Не бачила миленького,
Не піду додому.
4. Хоч бачила, не бачила,
Ніде не зачую,
Не стояла сюю нічку
Й не переночую.
5. Весняночко, паняночко,
Де ти зимувала?
У садочку на кілочку
Пряла на сорочку.
6. Що виведу нитку
Та пошию свитку;
7. А з тих торочок
Та нашу сорочок;
8. А з тих кінців
Та нашу штанців.
9. Леле, тату, леле, мамо,
Леле, коваленку,
Заграй мені у дудочку
Стиха-помаленьку.
10. Леле, леле, а млин меле,
А колесо креше,
А дівчина правду каже,
Козаченько бреше.

Диригентський жест – non legato. Зручний приклад для відпрацювання дводольної схеми, легкого, невеликого за амплітудою кистьового жесту, виконання логічних наголосів, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

ОЙ НА ГОРІ ЖИТО

Українська народна пісня

Обробка К. Стеценка

Con moto

Ой на го_ рі жи_ то... Си_ дить зай_ чки,

mf *p*

The first system of the musical score consists of a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is written in a treble clef with a key signature of two flats and a 2/4 time signature. It begins with a dynamic marking of *mf*. The piano accompaniment is written in a grand staff (treble and bass clefs) and begins with a dynamic marking of *mf*. The lyrics are: "Ой на го_ рі жи_ то... Си_ дить зай_ чки,".

він ніж_ ка_ ми че_ бе_ ря_ є.

The second system of the musical score continues the vocal line and piano accompaniment. The vocal line continues with the lyrics: "він ніж_ ка_ ми че_ бе_ ря_ є.".

Ко_ ли б та_ кі ніж_ ки ма_ ля, то я б ни_ ми че_ бе_ ря_ ла,

The third system of the musical score concludes the vocal line and piano accompaniment. The vocal line continues with the lyrics: "Ко_ ли б та_ кі ніж_ ки ма_ ля, то я б ни_ ми че_ бе_ ря_ ла,".

ЯК ТОЙ ЗАЙ- ЧИК, ЯК ТОЙ ЗАЙ- ЧИК.

Ой на горі жито...
 Сидить зайчик.
 Він ніжками чеберяє.
 Коли б такі ніжки мала,
 То я б ними чеберяла,
 Як той зайчик,
 Як той зайчик.

Ой на горі просо...
 Сидить зайчик,
 Він ніжками чеберяє.
 Коли б такі ніжки мала,
 То я б ними чеберяла,
 Як той зайчик,
 Як той зайчик.

Ой на горі гречка...
 Сидить зайчик,
 Він ніжками чеберяє.
 Коли б такі ніжки мала,
 То я б ними чеберяла,
 Як той зайчик,
 Як той зайчик.

Диригентський жест – non legato. Грайливий, рухливий характер твору передбачає застосування легкого, невеликого за амплітудою кистьового жесту з незначним підкресленням кожної долі. Опановуються прийоми затримання звука на першій долі, зняття звучання на першій і другій долях такту, розділення функцій рук.

КОТИКУ СІРЕНЬКИЙ

Українська народна пісня

Гармонізація М. Вериківського

Lento cantabile

Ко-ти-ку сі-рень-кий, ко-ти-ку бі-лень-кий,
кот-ку во-ло-хат-ни, не хо-ди по ха-ті, Не хо-ди по ха-ті,
не бу-ди ди-тя-ти. Ди-тя бу-де спа-ти, ко-тик вор-ко-та-ти.

Ой на ко-та вор-ко-та, на ди-ти-ну дрі-мо-та. А-а, лю-лі,

А-а, лю-лі, а...

rit

Котику сіренький,
Котику біленький,
Котку волохатий,
Не ходи по хаті.

Не ходи по хаті,
Не буди дитяти.
Дитя буде спати,
Котик – воркотати.

Ой на kota воркота,
На дитину дрімота.
А-а, люлі,
А-а, люлі,
А.

Ліричний характер колискової пісні потребує застосування м'якого legato. Твір корисний для відпрацювання чотиридольної схеми, виконання виразного фразування, логічних наголосів, зняття звучання на першій та останній долях такту, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

РЕВЕ ТА СТОГНЕ ДНІПР ШИРОКИЙ

Слова Т. Шевченка

Музика Д. Крижанівського

Обробка С. Орфєва

Помірно

Re - ve - ta - stog - ne - Dnipro - shi - ro - kий,

p

ser - di - tин - vi - ter - ia - vi - ve.

Do - do - lu - ver - bi - gne - vi - so -

mp

...кі. то - рв - ми хви - лю пі - лій - ма.

Рече та стогне Дніпр широкий,
 Сердитий вітер завива,
 Додолю верби гне високі,
 Горами хвилю підійма.

І блідий, місяць на ту пору
 Із хмари де-де виглядав,
 Неначе човен в синім морі,
 То виринав, то потопав.

Ще треті півні не співали,
 Ніхто ніде не гомонів,
 Сичі в гаю перекликались,
 Та ясен раз у раз скрипів.

Характер звуковедення – глибоке, тягуче legato. Твір корисний для відпрацювання тридольної схеми, навичок затримання звука на першій долі, зняття звучання на останній долі такту, виконання виразного фразування, логічних наголосів, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

ЖУРАВЕЛЬ

Українська народна пісня

Обробка К. Стеценка

Scherzoso

Музична партитура першого системного фрагменту. Включає вокальну лінію та фортепіанне супроводження. Темпозначення Scherzoso, динаміка mf. Ключова партитура: C, 2/4.

За на див ся жу ра вель, жу ра вель до ба

Музична партитура другого системного фрагменту. Включає вокальну лінію та фортепіанне супроводження. Динаміка mf.

би них ко но пель, ко но пель. Ся кий, та кий жу ра вель,

Музична партитура третього системного фрагменту. Включає вокальну лінію та фортепіанне супроводження.

ся кий, та кий до в го но сий, ся кий, та кий до в го но гий,

ся_ кий
ся_ кий, та_ кий ви_ сту_ па_ є, ко_ но_ пель_ ку все_ щипа_ є

Занадився журавель, журавель
До бабиних конопель, конопель.

Приспів:

Сякий, такий журавель,
Сякий, такий довгоносий,
Сякий, такий довгоногий,
Сякий, такий виступає,
Конопельку все щипає.

Оце ж тобі, журавель, журавель,
Не літай до конопель, конопель.

Приспів.

Щоб ти більше не літав, не літав,
Конопельки не щипав, не щипав.

Приспів.

Грайливий, рухливий характер твору передбачає застосування легкого, невеликого за амплітудою кистьового жесту з незначним підкресленням кожної долі. Диригентський жест – *pop legato*. Потребує розділення функцій рук і достатньої їх самостійності, сприяє розвитку навичок виконання акцентів.

ОЙ ЛІТАЄ СОКОЛОНЬКО

Українська народна пісня

Обробка Г. Верьовки

Allegretto non tanto

C.
A.

mf

Ой лі- та- є со- ко- лонь- ко по по- лю,

mf

Detailed description: This system contains the first two staves of music. The top staff is a vocal line in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It begins with a dynamic marking of *mf*. The lyrics are "Ой лі- та- є со- ко- лонь- ко по по- лю,". The bottom two staves are a piano accompaniment in treble and bass clefs, also in F# major and 2/4 time, with a dynamic marking of *mf*. The piano part features a steady eighth-note accompaniment.

та зби- ра- є че- ля- донь- ну до до- му.

Detailed description: This system contains the second two staves of music. The top staff continues the vocal line with the lyrics "та зби- ра- є че- ля- донь- ну до до- му." The piano accompaniment continues with the same rhythmic pattern as the first system.

І- дн, і- дн, че- ля- донь- ко, до до- му.

Detailed description: This system contains the final two staves of music. The top staff concludes the vocal line with the lyrics "І- дн, і- дн, че- ля- донь- ко, до до- му." The piano accompaniment concludes with the same rhythmic pattern.

ви гу ля ла все лі теч ко по по лю.

Ви гу ля ла все лі теч ко ще й жни ва,

за бо лі ла го лі вонь ка ще й спи на.

Ой літає соколенько по полю
Та збирає челядоньку додому.

Іди, іди, челядонько, додому,
Вигуляла все літечко по полю.

Вигуляла все літечко ще й жнива,
Заболіла голівонька ще й спина.

Диригентський жест – м'яке legato. Зручний приклад для відпрацювання чотиридольної схеми, прийомів затримання звука на третій долі, зняття звучання на останній долі такту, виконання логічних наголосів, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

МАРИНА

Українська народна пісня

Обробка К. Домінчена

Помірно

The musical score is written in 4/4 time and consists of a vocal line and a piano accompaniment. The piano part begins with a piano (*p*) dynamic and includes markings for *rit* and *a tempo*. The vocal line starts with a *♩ p* marking. The lyrics are in Ukrainian and describe a scene by a riverbank.

Кру_гом Ма_ри_нонь_ки хо_ди_ли ді_вонь_ки
сто_ро_но_ю до_шк_и де сто_ро_но_ю
та_на_мо_ю ро_жень_ку чер_во_му.

сто _ ро _ но _ ю та ни мо _ ю ро _ жень _

_ ку чер _ во _ ну. Ой на мо _ рі хви _ ля,

при до ли _ ні ро _ са, сто _ ро _ но _ ю до _ шки і _

де, сто _ ро _ но _ ю

та на мій барвіночок зелений

- ний. - ну.

Кругом Мариноньки ходили дівоньки,
 Стороною дощик іде,
 Стороною та на мою роженку червону. (2 рази)

Ой на морі хвиля, при долині роса,
 Стороною дощик іде,
 Стороною та на мій барвіночок зелений. (2 рази)

Сьогодні Івана, а завтра Купала,
 Рано-вранці сонце зійшло,
 Рано-вранці та на мою роженку червону. (2 рази)

Диригентський жест – м'яке legato. Твір застосовується для відпрацювання чотиридольної схеми, зняття звучання на другій і третій долях такту, виконання логічних наголосів, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

КОЛО ДУНАЄЧКУ, КОЛО БЕРЕЖЕЧКУ

Українська народна пісня

Обробка М. Лисенка

Andante tranquillo

Музична партитура першого системного з'язку. Вона складається з трьох голосів: сопрано (S), альт (A) та фортепіано (P). Ключова підписуєть: два бемоль (B, Bb) та 3/4 такту. Темпозначення: *Andante tranquillo*. Ліричні тексти українською мовою розташовані під нотами сопрано та альту. Фортепіано має динамічний позначення *p*.

Сопрано: Ко- ло Ду- на- єч- ку ко- ло бе- ре- жеч- ку да ри- ну- ла

Альт: Ко- ло Ду- на- єч- ку ко- ло бе- ре- жеч- ку да ри- ну- ла

Фортепіано: *p*

Музична партитура другого системного з'язку. Вона складається з трьох голосів: сопрано (S), альт (A) та фортепіано (P). Ключова підписуєть: два бемоль (B, Bb) та 3/4 такту. Темпозначення: *Andante tranquillo*. Ліричні тексти українською мовою розташовані під нотами сопрано та альту. Фортепіано має динамічні позначення *f*.

Сопрано: во- ла з Ду- на- ю, з Ду- на- ю

Альт: во- ла з Ду- на- ю, з Ду- на- ю

Фортепіано: *f*

ти_ хо_ го, в бе_ реж_ ка кру_ то_ го

Коло Дунаечку, коло бережечку,
 Приспів:
 Да ринула вода з Дунаю,
 З Дунаю тихого,
 З бережка крутого.

Там три козаки коней напували.
 Приспів.

А Максимко каже: «Я Катрусю люблю.
 Приспів.

Я Катрусю люблю і за себе візьму.»
 Приспів.

А Андрійко каже: «Я Парасю люблю.
 Приспів.

Я Парасю люблю і за себе візьму.»
 Приспів.

А Василько каже: «Я Марусю люблю.
 Приспів.

Я Марусю люблю і за себе візьму.»
 Приспів.

Диригентський жест – legato. Твір сприяє закріпленню навичок виконання дводольної схеми, показу витриманих звуків на першій долі такту, фермат у кінці твору, ознайомленню з принципами диригування творів із супроводом.

ПОЛИНУЛА ЧЕЧИТОЧКА

Українська народна пісня

Обробка Є. Юцевича

Moderato

The musical score is arranged in three systems, each with a vocal line and a piano accompaniment. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The tempo is marked 'Moderato'. The score includes dynamic markings such as *mf*, *f*, *p*, and *cresc.*. The lyrics are in Ukrainian and describe the life cycle of a dew drop.

росо а росо acceler.

По-ли-ну-ла че-чі-точ-ка з вищ-не-вй са-док,
Ви-ве-ла ді-ток: от Яв-до-сю
з ви-ве-ла че-чі-точ-ка се-ме-ро ді-ток: Ви-
і Фе-до-сю, Вар-ла-ри-ну, Ка-те-ри-ну, і Я-ри-ну,
-се-ла ді-ток: Вар-ла-ри-ну, Ка-те-ри-ну,

І Ма-ри-ну, На-сту-сю сво-ю, са-му мен-шу-

І Я-ри-ну, І Ма-ри-ну,

-ю. Га-га-га! Са-му мен-шу-ю.

Полинула чечіточка в вишневий садок,
 А вивела чечіточка семеро діток:
 От Явдосю і Федосю,
 Варварину, Катерину,
 І Ярину, і Марину,
 Настусю свою,
 Саму меншую.
 Га-га-га!
 Саму меншую.

Диригентський жест – легке legato. Твір сприяє закріпленню навичок виконання дводольної схеми, зняття звучання на першій і другій долях такту, акцентів, фермат, що не знімаються, виразного фразування і нюансування.

ПОДОЛЯНОЧКА
Українська народна пісня

Обробка Ю. Соколовського

Пожвавлено

Piano introduction in 4/4 time, key of B-flat major. The music is marked *f* (forte). It features a melody in the right hand and a supporting bass line in the left hand, both with a steady eighth-note accompaniment.

Vocal and piano accompaniment for the first line of lyrics. The vocal line is in soprano (S.) and alto (A.) parts. The piano accompaniment is in 4/4 time, key of B-flat major, marked *dim* (diminuendo) and *tr* (trill). The lyrics are: Десь тут бу_ла по_до_ля_ноч_ка,

Vocal and piano accompaniment for the second line of lyrics. The vocal line is in soprano (S.) and alto (A.) parts. The piano accompaniment is in 4/4 time, key of B-flat major, marked *mf* (mezzo-forte). The lyrics are: десь тут бу_ла мо_ло_де_сень_ка, тут во_на сі_ла,

cresc *mf*

тут во-на впа-ла, до зем-лі при-па-ла, сім літ не вми-ва-лась,

cresc *mf*

The first system of the musical score consists of two vocal staves and a piano accompaniment. The vocal staves are in a 2/4 time signature with a key signature of two flats. The piano accompaniment features a steady eighth-note bass line and a more active treble line. Dynamics include *cresc* and *mf*. A fermata is placed over the final measure of the piano part.

бо во-ди не ма-ла

The second system continues the vocal and piano parts. The vocal line has a long note with a fermata. The piano accompaniment continues with similar rhythmic patterns. Dynamics include *mf*.

mf

The third system shows the piano accompaniment continuing. It features a mix of eighth and sixteenth notes in both hands. Dynamics include *mf*.

p *cresc*

Ой у-стань, у-стань, по-до-ля-ноч-ко, ой у-стань, у-стань,

p *cresc*

Ой у-стань

The fourth system introduces a new vocal phrase. The piano accompaniment features a prominent chordal texture in the treble hand. Dynamics include *p* and *cresc*.

p *cresc*

The fifth system continues the piano accompaniment with a consistent rhythmic and harmonic structure. Dynamics include *p* and *cresc*.

mf

мо-ло-де-сь-ка. У-мий сво-є лич-ко, та лич-ко бі-лень-ке,

mf

У- мий лич- ко

mf

cresc. poco a poco

бі- жи до Ду-на-ю, бе-ри мо-ло-день-ку, бе-ри ту, що скра-ю.

cresc. poco a poco

cresc. poco a poco

Біжи до Дунаю, бери молоденьку, бери ту, що скраю.

Десь тут була подоляночка,
 Десь тут була молодесенька,
 Тут вона сіла,
 Тут вона впала,
 До землі припала,
 Сім літ не вмивалась,
 Бо води не мала.

Ой устань, устань, подоляночко,
 Ой устань, устань, молодесенька,
 Умий своє личко,
 Та личко біленьке,
 Біжи до Дунаю,
 Бери молоденьку,
 Бери ту, що скраю. } двічі

Диригентський жест – м'яке legato. Твір рекомендується для відпрацювання чотиридольної схеми, зняття звучання на останній долі такту, виконання логічних наголосів, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

ЯК ЧУДОВО ЗАПАХЛИ ТРОЯНДИ

Слова О. Новицького

Музика В. Верменича

Помірно

mf

Piano introduction in G major, 4/4 time. The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a steady accompaniment of eighth notes.

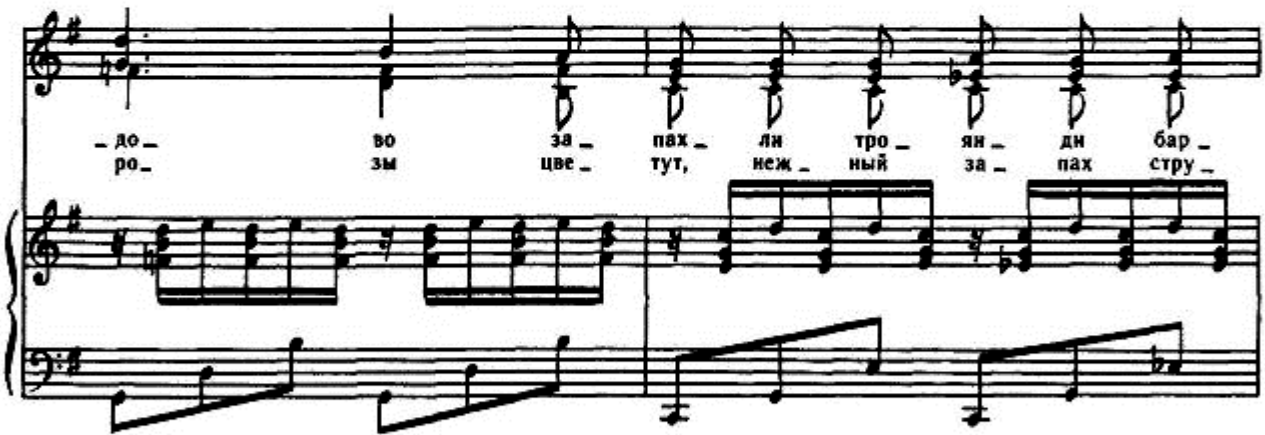
Сопрано
Альт

mf

Як
Сно... чу...
ва...

Vocal and piano accompaniment. The vocal line begins with a whole note chord, followed by a melodic phrase. The piano accompaniment continues with eighth notes in the left hand and chords in the right hand.

- до ро... во зм за пах ли тро ян ди бар
ро... зм цве тут, неж ний за пах стру...

Second system of vocal and piano accompaniment. The vocal line continues with a melodic line, and the piano accompaniment provides harmonic support.

- ви стіт Ти хий
нт... ся. Ти хий

Third system of vocal and piano accompaniment. The vocal line concludes with a melodic phrase, and the piano accompaniment continues with eighth notes.

ве - чір за - хо - дить в за - мрі - я - ний
 ве - чер за - хо - дит в за - дум - чи - вий

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff is the vocal line, written in a treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a 4/4 time signature. It contains the lyrics: "ве - чір за - хо - дить в за - мрі - я - ний" on the first line and "ве - чер за - хо - дит в за - дум - чи - вий" on the second line. The piano accompaniment is shown in two staves below the vocal line, with the right hand playing chords and the left hand playing a simple bass line.

сад. Як чу -
 сад. Как Как пре -

The second system of the musical score consists of three staves. The top staff is the vocal line, with lyrics: "сад. Як чу -" on the first line and "сад. Как Как пре -" on the second line. The piano accompaniment continues in two staves below, featuring some triplet markings (indicated by the number '3') and accents (indicated by the symbol '>') in the right hand.

- до - во у на - шо - му рід - но - му
 - крас - на ве - сен - ня - я на - ша сто -

The third system of the musical score consists of three staves. The top staff is the vocal line, with lyrics: "- до - во у на - шо - му рід - но - му" on the first line and "- крас - на ве - сен - ня - я на - ша сто -" on the second line. The piano accompaniment continues in two staves below, with triplet markings (indicated by the number '3') and accents (indicated by the symbol '>') in the right hand.

міс-ці, як при-
-ли-ца, як при-

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff is the vocal line, written in a treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. It contains the lyrics "міс-ці, як при-ли-ца, як при-". The piano accompaniment is written on two staves (treble and bass clefs). The right hand features a rhythmic pattern of eighth notes, often grouped in threes (trios) and sometimes with slurs. The left hand plays a simple bass line with quarter notes.

-ем но вдн-ха-ти кві-ток а-ро-мат!
-ят но вды-хатъ веш-них роз а-ро-мат!

The second system continues the musical score. The vocal line has the lyrics "-ем но вдн-ха-ти кві-ток а-ро-мат!" and "-ят но вды-хатъ веш-них роз а-ро-мат!". The piano accompaniment continues with similar rhythmic patterns, including triplets and slurs in the right hand, and a steady bass line in the left hand.

A...

The third system shows the piano accompaniment continuing. The vocal line is not present in this system. The piano part features more complex rhythmic figures, including slurs and triplets in the right hand, and a consistent bass line in the left hand.

The fourth system continues the piano accompaniment. It features similar rhythmic patterns to the previous systems, with triplets and slurs in the right hand and a steady bass line in the left hand.

Як приємно вдихати
 Как при- ем- но вди- хать

Квіток аромату! _на!
 Хватить вешних роз аромату! _на!

Як чудово запахли троянди барвисті!
 Тихий вечір заходить в замріяний сад.
 Як чудово у нашому рідному місті,
 Як приємно вдихати квіток аромат! (двічі)

Там, де квіти, там щастя і радість без краю.
 Там, де квіти, там пісня серця звеселя.
 І немає миліше від рідного краю,
 Де в трояндах квітує щаслива весна! (двічі)

Диригентський жест – м'яке legato – зумовлюється характером твору. Основні завдання: опанування шестидольної схеми тактування, зняття звучання на п'ятій долі такту, виконання логічних наголосів, виразного фразування.

ЗАСВИСТАЛИ КОЗАЧЕНЬКИ

Слова народні

Музика Л. Ревуцького

Marciale (♩ = 100)

The musical score is written for piano and voice. It consists of six systems of music. The first system shows the piano introduction with a forte (f) dynamic. The second system continues the piano introduction. The third system introduces the vocal line with lyrics: "За- сви- ста- ли" (Za-svi-sta-ly). The fourth system continues the piano accompaniment. The fifth system continues the vocal line with lyrics: "ко- за- чень- ки в по- хід з по- лу- но- чі," (ko-za-chenyky v po-khid z po-lu-no-chi). The sixth system continues the piano accompaniment.

З а - сви - ста - ли

З а - сви -

ко - за - чень - ки в по - хід з по - лу - но - чі,

- ста - ли ко - за - чень - ки в по - хід з по - лу - но - чі,

за-пла-ка-ла мо-ло-да дів-чи-на сво-ї яс-ні

The first system consists of a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is in a soprano clef with a key signature of one flat and a 4/4 time signature. The lyrics are written below the notes. The piano accompaniment features a steady eighth-note bass line and chords in the right hand.

The piano accompaniment for the first system, showing the right and left hands. The right hand has a melodic line with some slurs, while the left hand provides a rhythmic accompaniment with eighth notes.

о-чі, за-пла-ка-ла мо-ло-да дів-чи-на

The second system continues the vocal line and piano accompaniment. The lyrics are written below the notes. The piano accompaniment maintains the same rhythmic pattern.

The piano accompaniment for the second system, showing the right and left hands. The right hand has a melodic line with some slurs, while the left hand provides a rhythmic accompaniment with eighth notes.

сво-ї яс-ні о-чі.

The third system concludes the vocal line and piano accompaniment. The lyrics are written below the notes. The piano accompaniment maintains the same rhythmic pattern.

The piano accompaniment for the third system, showing the right and left hands. The right hand has a melodic line with some slurs, while the left hand provides a rhythmic accompaniment with eighth notes. The system ends with a fermata over the final chord.

«Ой не плач-те,

«Ой не плач-те,

mf

f

не жу-ри-тесь, вту-гу не вда-вай-тесь

ви-та не жу-ри-тесь,

v

за-грав мій кінь во-ро-нень-кий, - на-зад спо-ді-

v

- вай - тесь, за - грав мій кінь во - ро - нень - кий, -

на - зад спо - ді - вай - тесь!»

Засвистали козаченьки
 В похід з полуночі,
 Заплакала молода дівчина
 Свої ясні очі.

«Не плач, не плач, Марусенько,
 Не плач, не журися,
 На прощання козаченьку
 Щиро посміхнися!»

Стоїть місяць над горою,
 А сонця немає...
 Мати сина в доріженьку
 Слізно проводить.

«Ой, не плачте, не журитесь,
 В тугу не вдавайтесь:
 Заграв мій кінь вороненький, –
 Назад сподівайтесь!»

Твір корисний для розвитку емоційності студента. Основні диригентські завдання: оволодіння жестом *non legato* в різноманітній динаміці, енергійні зняття (в тому числі, комбіновані) на різних долях такту.

ПЛИВЕ ЧОВЕН

Слова народні

Музика М. Лисенка

Не поспішаючи

First system of piano introduction. Treble clef, bass clef, 3/4 time signature, key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat). The right hand features a complex, flowing melodic line with many slurs and ties. The left hand provides a steady accompaniment with chords and single notes. A dynamic marking of *p* is present at the beginning.

Second system of piano introduction, continuing the melodic and harmonic development from the first system.

Third system of piano introduction, concluding the instrumental part of the piece.

Vocal and piano accompaniment for the first line of lyrics. The vocal line is in treble clef, and the piano accompaniment is in bass clef. The lyrics are: "Пли - ве чо - вен, во - ди по - вен та все хи - та - єть - ся,". The vocal line includes dynamic markings of *mp* and *p*. The piano accompaniment includes a dynamic marking of *p*. The system is labeled "С. А." and "Чол. гол." on the left side.

та все хи-та-еть-ся, та все хи-та-еть-ся.

І-де ко-зак до дів-чи-ни та все спи-ня-еть-ся,

та все спи_ня_еть_ся, та все спи_ня_еть_ся.

Пля_ве чо_вен, во_ди по_вен та й на_кри_тым лис_том,

Музыкальный фрагмент, включающий вокальную партию и фортепиано. Вокальные партии написаны в тенорском и басовом регистрах. Музыкальная основа включает фортепиано и контрабас. Динамика *f* (forte) присутствует в начале и в середине. Маркировка *cresc.* (crescendo) находится под первой вокальной партией.

та й на_кри_тим ли_стом. Не хвас_тай_ся, дів_чи_нонь_ко,

Фортепиано-сопровождение к первой системе. Включает правую и левую руки. Музыкальная основа включает фортепиано и контрабас. Динамика *f* (forte) присутствует в середине. Маркировка *cresc.* (crescendo) находится под первой вокальной партией.

Музыкальный фрагмент, включающий вокальную партию и фортепиано. Вокальные партии написаны в тенорском и басовом регистрах. Музыкальная основа включает фортепиано и контрабас. Динамика *p* (piano) присутствует в начале. Маркировка *cresc.* (crescendo) присутствует в середине.

та й доб_рим на_ми_стом, та й доб_рим на_ми_стом.

Фортепиано-сопровождение к второй системе. Включает правую и левую руки. Музыкальная основа включает фортепиано и контрабас. Динамика *p* (piano) присутствует в начале. Маркировка *cresc.* (crescendo) присутствует в середине.

rit. *a tempo*
mf(pp)

Не хвас- тай- ся, ко- за- чень- ку,

rit. *a tempo*

dim. rit. *a tempo*
mf(pp)

ку- че- ря- вим чу- бом, ку- че- ря- вим чу- бом, ку- че- ря- вим

f

f

f

1 2 Пли - ве чо - вен,
 чу - бом. чу - бом.
 Пли - ве,

1 2
 Пли - ве,

во - ди по - вен,
 ко - ли б не схит - нув - ся, ко - ли б не схит - нув - ся,
 во - ди,

во - ди,

ко-либ не схит-нув-ся.

leggero

pp *rall.* *ppp*

Пли-ве чо-вен, во-ди по-вен.

pp *rall.* *ppp*

pp *rall.* *ppp*

Диригентський жест – legato. Основні завдання: розділення функцій рук, чіткий показ вступів, зняття звучання на різних долях такту, виконання фермат, виразного фразування, різноманітних нюансів, темпових відхилень.

А ВЖЕ ВЕСНА
Українська народна пісня

Обробка М. Лисенка

Andante giocoso

А вже не́с-на, а вже кра́с-на, із стріх по-да кап-ле, із стріх по-да кап-ле,
f *roso p legg* *cresc.*
p legg *cresc.*

із стріх по-да кап-ле. Мо-ло-ло-му
f *f*

ко-за-чень, ку ма́н-дрі-воч-ка пах-не, ма́н-дрі-воч-ка пах-не,
f

ма́н-дрі-воч-ка пах-не. Як по-і-хав
f

ко- за- чень- ко у чи- сте- є по- ле, у чи- сте- є по- ле,

у чи- сте- є по- ле, за ним, за ним дів- чи- ною- ка:

«Вер- ни- ся, со- ко- ле! Вер- ни- ся, со- ко- ле! Вер- ни- ся, со-

- ко- ле! Вер- ни- ся, со- ко- ле! Вер- ни- ся, со- ко- ле! Вер- ни- ся, со-

legg.
гор-ду-еш ти мно-ю,
-ко-ле!» «Не вер-ну-ся, за-ба-рю-ся:

cresc.
гор-ду-еш ти мно-ю,
гор-ду-еш ти мно-ю. А вже ж бу-де

те гор-ду-ван-ня все пе-ред то-бо-ю, все пе-ред то-бо-ю,

все пе-ред то-бо-ю, все пе-ред то-бо-ю,
росо p e animato
dim. e animato

все пе- ред то- бо- ю, все пе- ред, все пе- ред то- бо- ю,
все пе- ред, все пе- ред то- бо- ю, все пе- ред,

cresc. poco a poco

все пе- ред, все пе- ред то- бо- ю, пе- ред то-

più cresc.

- бо- ю, то- бо- ю.

f *ff*

f

А вже весна, а вже красна,
Із стріх вода капле. (*тричі*)

Молодому козаченьку
Мандрівочка пахне. (*тричі*)

Як поїхав козаченько
У чистеє поле. (*тричі*)

За ним, за ним дівчинонька:
«Вернися, соколе!» (*тричі*)

«Не вернуса, забарюся:
Гордуєш ти мною.» (*тричі*)

А вже ж буде те гордування
Все перед тобою.» (*тричі*)

Диригентський жест – комбінування *legato* і *non legato*. Слід звернути увагу на чіткий показ вступів і зняття звучання, виконання акцентів, логічних наголосів, кульмінацій, контрастних нюансів, розкриття характеру твору.

ГАГІЛКА
Українська народна пісня

Обробка С. Людкевича

Помірно

f *giocoso*

C. A...

A. *f* *giocoso*
A...

пр. р. л. р.

f

пр. р. л. р.

Дуже швидко

Ян - чи - ку, по - до - лян - чи -

p

- ку, по - плить, по - плить по Ду - най - чи - ку.

p cresc.
Роз - че - ши си

sf
p cresc.

ку - че - ри - ці та чор - нень - кі ті бро - ви - ці. Ян - чи - ку, по - до -

- лян - чи - ку, по - плив - нь, по - плив - нь по Ду - най - чи -

- ку.

p

sf

Detailed description: This system contains two vocal staves and a piano accompaniment. The vocal staves have a treble clef and a key signature of two flats. The first vocal staff begins with the syllable "- ку." and has a dynamic marking of *p*. The piano accompaniment starts with a treble clef and a bass clef, with a dynamic marking of *p*. The piano part features a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand, with a crescendo leading to a fortissimo (*sf*) dynamic.

cresc.

Вн - їди, вн - їди на ву - ли - цю, шу - кай со - бі по сест - ри - ці.

cresc.

p

Вн - їди, вн - їди на ву - ли - цю, шу - кай со - бі по сест -

p *cresc.*

Detailed description: This system contains two vocal staves and a piano accompaniment. The vocal staves have a treble clef and a key signature of two flats. The first vocal staff has a dynamic marking of *p* and a *cresc.* marking above it. The lyrics are: "Вн - їди, вн - їди на ву - ли - цю, шу - кай со - бі по сест - ри - ці." The second vocal staff has a dynamic marking of *p* and a *cresc.* marking above it. The lyrics are: "Вн - їди, вн - їди на ву - ли - цю, шу - кай со - бі по сест -". The piano accompaniment has a treble clef and a bass clef, with a dynamic marking of *p* and a *cresc.* marking above it. The piano part features a rhythmic accompaniment in the right hand and a bass line in the left hand.

Ян - чи - ку, бі - ло - дан - чи - ку, по - плинть, по -
 - ри - ці. Ян - чи - ку, бі - ло - дан - чи - ку, по - плинть,

f

- плинть по Ду - най - чи - ку.
 по - плинть по Ду - най - чи - ку.

p

p

Та возь-ми-ся по-під боч-ки, за-ве-ди но

f

Ян - чи - ку, по - до - лян - чи - ку, по -

сво - ї скоч-ки.

- плинъ, по - плинъ по Ду - най - чи - ку.

Помірно

f
A...
f
A...

уповільнюючи

Помірно

pr. p. *f* *pr. p.*
ред.

Для продовження | Для закінчення

Кінець

Кінець

Спокійно і граціозно

С I
II

А.

Ой не хо - ди, ка - чу - ронь - ку, в го - ро - хо - вім

mp

p

він - ку, в го-ро-хо - вім він - ку,

ви - би - рай си, ка - чу - ронь - ку, що - най - кра - шу дів - ку,

ви - би - рай си, ка - чу - ронь - ку,

S.1
що-най-кра-щу дів-ку! Не ка-за-ла
Но ка-за-ла

S.2
крас-ну дів-ку! Не ка-
Но ка-

A.
що-най-кра-щу дів-ку!

ста-ра ма-ти кра-лі ви-би-ра-ти, кра-лі ви-би-
ста-ра ма-ти си-ро-тонь-ку взя-ти, си-ро-тонь-ку

-за-ла ста-ра ма-ти кра-лі,
-за-ла ста-ра ма-ти си-ро-

- ра - ти, кра - лі ви - би - ра - ти.
 взя - ти, си - ро - тонь - ку взя - ти.

кра - лі ви - би - ра - ти.
 - тонь - ку ви - би - ра - ти.

mf Ой не хо - ди,

ви - би - рай си

mf Ой не хо - ди, ка - чо - рунь - ку, в він - ку

ка - чу - ронь - ку. в го - ро - хо - вім він - ку

дів - ку.
 ви-би-рай си що-най-кра-шу дів - ку.
 ви-би-рай си дів - ку, дів - ку.

p *pp* *ppp*
f *p* *pp* *ppp*
f *p* *pp* *ppp*
ppp *)

Багаточастинність твору, зміна темпів, розмірів, штрихів, динамічного плану зумовлюють необхідність застосування різноманітного за характером жесту. Слід звернути увагу на виконання акцентів, цезур, виразного фразування.

ОЙ У ПОЛІ НИВКА

Українська народна пісня

Обробка О. Кошиця

Помірно

Один

1. Ой у по-лі ниво-ка, рос-те сте-бе-лян-ка, там дів-чи-на жи-то жа-ла,
 2. Жа-ля ж во-на, жа-ла, сі-ла по-чи-ва-ти, У-хав ко-зак з У-кра-ї-ни,

Всі

5. Як пі-деш до-до-му, не на жи-но-му, бо роз-не-суть це-е лю-ди,
 6. А зі-тер ти, хень-ка, со-ло-мя ле-гень-ка, возь-муть ме-не лю-ди в зу-бі-

9. — Ва-ри ма-ти, ве-че-ря-ти а я ля-жу спа-ти, о-бі-шав-ся ко-за-чень-ко
 11. — Ва-ри ма-ти, ве-че-ря-ти, а я ся-лу ши-ти, о-бі-шав-ся ко-за-чень-ко

Помірно

p leggierissimo

Всі

гар-на чор-но бри-ка, там дів-чи-на жи-то жа-ла, гар-на чор-но бри-ка
 му-сів шап-ку зня-ти, і-хав ко-зак з У-кра-ї-ни, му-сів шап-ку зня-ти

як ві-тер со-ло-му, бо роз-не-суть це-е лю-ди, як ві-тер со-ло-му
 я ше ж мо-ло-дць-ка, возь-муть ме-не лю-ди в зу-бі- я ше ж мо-ло-дць-ка

му-зи-ки най-ня-ти, о-бі-шав-ся ко-за-чень-ко му-зи-ки най-ня-ти
 на му-зи-ках би-ти, о-бі-шав-ся ко-за-чень-ко на му-зи-ках би-ти

Один f **Всі**

mf
3. Му- сів шап- ку зня- ти, «День добрий» ска- за- ти, по- мо- гай бог, дів- ча мо- є,
4. А дів- чи на ста- ла, Но- му ол- ка- за- ла. но- на ж йо- му од- на- за- ла,

p Один f **Всі**

7. А вже ж ця- я сля- ви по всім сві- ті ста- ла, що дів- чи на ко- за- чень- ки
8. А вже ж ця- я сля- ва по всім го- ро- доч- ку, що дів- чи на ко- за- ко- ві

p Один f **Всі**

10. — В ньо- го не- ма сім пар во- лів, ще й не- ма- є хв- ти, він не мо- же, мо- я до- ню,
12. — В ньо- го не- ма сім пар во- лів, а ні три ко- ро- ви, він не бу- де те- бе бн- ти,

p leggiero

sf

то- бі ни- то жа- ти, по- мо- гай бог, дів- ча мо- є, то- бі жи- то жа- ти,
сер- день- ком на- зва- ла, во- на ж йо- му од- на- за- ла, сер- деньком на- зва- ла.

sf

сер- деньком на- зва- ла, що дів- чи на ко- за- чень- ки сер- день- ком на- зва- ла,
вн- ши- ла со- роч- ку, що дів- чи на ко- за- ко- ві вн- ши- ла со- роч- ку.

sf

на руш- ня- чок ста- ти, він не мо- же, мо- я до- ню, на руш- ня- чок ста- ти,
в те- бе чор- ні бро- ви, він не бу- де те- бе бн- ти, в те- бе чор- ні бро- ви.

Характер звуковедення – non legato. Основні диригентські завдання: чіткий показ вступів і зняття звучання, виконання пунктирного ритму, контрастної динаміки, виразного фразування.

ХОР РУСАЛОК

З опери «На русалчин Великдень»

Музика М. Леонтовича
Редакція М. Скорика

mp **Pio mosso**

C
Хай і де на су ва чор на хма

A
Хай і де на су ва чор на хма

mp **Pio mosso**

C
- ра хай на то го впа де грім і ка ра, хай і

A
- ра хай на то го впа де грім і ка ра, хай і

mf

- де на су - ва чор - на хма - ра хви на то - го впа -

- де грим і ка - ра хто зне - ва - жи - ти смів ду - шу

Хто зне -

- ва - жи - ти смів ду - шу чнс -

чнс -

хто зне - ва - жи - ти смів ду - шу чнс -

2

- ту. кто же... ва - жи - ти смь ду - шу чнс - ту, кто кра -

- ту.

- ту.

p

pp

m

Detailed description: This system contains two vocal staves and a piano accompaniment. The vocal staves have lyrics in Russian. The piano part consists of two staves with chords and moving lines. Dynamics include piano (*p*) and pianissimo (*pp*).

3

- су по - топ - тав про - ме - нис - ту. -

сто про - каю - нис то -

ff

ff

ff

Detailed description: This system continues the musical score with two vocal staves and piano accompaniment. The lyrics are in Russian. The piano part features a strong dynamic of fortissimo (*ff*) in the latter half. The vocal staves also show a change in dynamics to *ff*.

- ну шлѣть сес - три - ци каи не сол - тить ю -

Detailed description: This system shows the final part of the musical score with two vocal staves and piano accompaniment. The lyrics are in Russian. The piano part continues with a steady accompaniment.

Му би- ло- ли- цня, хай не сви- тить бо- не сви-

- ти не сви- ти - му би- ло- ли- цня - сто про- кляо- нив то- му шлетъ сест- не сви- ти

- ри - III

mf

attacca

Драматичний характер твору передбачає застосування важкого, глибокого legato. Слід звернути увагу на чіткий показ вступів голосів, виконання фермат, контрастної динаміки, виразного фразування, підготовку кульмінації.

ТО БУЛА ТИХАЯ НІЧ

Слова Лесі Українки

Музика К. Стеценка

Tranquillo, sostenuto

pp То бу - ла ти - ха - я ніч - ча - рів - ни - ця -

pp То бу - ла ти - ха - я ніч - ча - рів - ни - ця, пок - ри

pp То бу - ла ти - ха - я ніч - ча - рів - ни -

То - бу - ла ніч ча - рів - ни - ця,

по - кри - ва - лом спо - кій - ним, ши - ро - ким, про - сте - ли - лась во -

ва - лом спо - кій - ним, ши - ро - ким, про - сте - ли

ця, пок - ри - ва - - - лом ши - ро - ким про - сте - ли -

пок - ри - ва - - - лом ши - ро - - - ким, прос - те - ли -

на над се - лом про - ки - да - лась край не - ба зір - ни - ця, *rit.*

лась во - на над се - лом про - ки - да - лась *rit.* зір -

лась во - на про - ки - да - лась не - ба зір - ни - ця *rit.*

лась во - на над се - лом, про - ки -

The first system of the musical score consists of four staves. The top two staves are vocal lines (soprano and alto), and the bottom two are piano accompaniment (treble and bass clefs). The music is in a major key with two sharps (F# and C#) and a 4/4 time signature. The lyrics are written below the vocal staves. The first measure of the piano accompaniment starts with a measure rest marked '7'. The piano part features a melodic line in the right hand and a harmonic accompaniment in the left hand. The tempo is marked 'rit.' (ritardando) at the end of the system.

мов - над о - зе - ром ти - хим, гли - бо - ким, ле - бідь сплес - ку - вав

pp a tempo ні - ця, мов над о - - - зе - ром ле - бідь

pp ні - ця, мов над о - зе - ром ти - хим, гли - бо - ким, ле - бідь

да - лась зір - ни - ця, мов над о - - - зе - ром -

The second system of the musical score consists of four staves. The top two staves are vocal lines (soprano and alto), and the bottom two are piano accompaniment (treble and bass clefs). The music continues in the same key and time signature. The lyrics are written below the vocal staves. The first measure of the piano accompaniment starts with a measure rest marked '10'. The piano part features a melodic line in the right hand and a harmonic accompaniment in the left hand. The tempo is marked 'pp a tempo' (pianissimo, ad tempo) at the beginning of the system.

бі - лим кри - лом бі - лим кри - лом. І за

сплес - ку - вав бі - лим кри - лом І за

сплес - ку - вав бі - - лим кри - лом. *rall*

ле - бідь сплес - ку - вав бі - лим кри - лом.

кож - ним тим сплес - ком яс - кра - вим сер - це ки - да - лось роз - па - чем

кож - ним сплес - ком сер - це

і за кож - ним тим сплес - ком яс - кра - вим сер - це - ки - да - лось,

19 би - лось,
 би - лось, за - ми - ра - ло втяж - кій бо - роть - бі...
 роз-па-чем би - лось, за - вми - ра - ло втяж - кій бо - роть - бі...

Piu mosso, maestoso

23 вто - ми - лась кри - за - вим і ме -
 Я зма - ган - ням вто - ми - лась і ме - ні зас - пі -
 Я зма - ган - ням вто - ми - лась і ме - ні зас - пі -

26 ні зас - пі - ва - ти хо - ті - лось ле - бе - ди - ну - ю піс - ню со -

ва - - - ти хо - ті - лось ле - бе - ди - ну - ю

ва - - - ти хо - ті - лось ле - бе - ди - ну - ю

ні хо - - - ті - - лось спі -

29 бі. *ff* ле - бе ди - ну - ю піс - ню со - бі

піс - ню со - бі, *ff* ле - бе - ди - ну - ю піс - ню со - бі

піс - ню со - бі, *ff* ле - бе - ди - ну - ю піс - ню со - бі

ва - ти *ff* ле - бе - - - ди - - - ну - ю.

33 піс - - ню со - бі. *f*

ди - ну - ю піс *f* ню со - бі.

бі, піс - ню со - бі. *f*

піс - ню со - бі.

33 *f*

Твір ліричного, спокійного, наспівного характеру. Слід звернути увагу на виконання м'якого staccato, акцентів, логічних наголосів, рухомих нюансів, зміни темпу, виразного фразування.

САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ

Слова Т. Шевченка

Музика А. Вахнянина

Con moto leggiero ♩=184

С. Са - док ви - шне - вий ко - ло ха - ти,
А. Са - док ви - шне - вий ко - ло ха - ти,
Т. Са - док ви - шне - вий ко - ло ха - ти,
Б. Са - док ви - шне - вий ко - ло ха - ти,

Con moto leggiero ♩=184

хру - щі над виш - ня - ми гу - дуть, плу - га - та - рі йдуть,
А. плу - га - та - рі з плу - га - ми йдуть, сні -
Т. хру - щі над виш - ня - ми гу - дуть, плу - га - та - рі йдуть,
Б. плу - га - та - рі йдуть,

спі - ва - ють ді - ча - та, *mf* а

- ва - ють, і - ду - чи, ді - ча - та, а ма - те - рі - во - че - рать ждуть, *mf*

спі - ва - ють ді - ча - та, а ма - те - рі - во - че - рать ждуть, а

ма - те - рі - во - че - рать ждуть. *rit.* *ppp* *mf* Сім' -

ма - те - рі - во - че - рать ждуть *ppp*

ма - те - рі - во - че - рать ждуть *ppp*

Andante $\text{♩} = 128$

- а ве - че - ра ко - ло ка - ти, *mf* ве -

Сім' - а ве - че - ра ко - ло ка - ти, *mf*

Сім' - а ве - че - ра ко - ло

Andante $\text{♩} = 128$

- чір - ня зі - ронь - ка вста - с, доч -
 - ти, ронь - ка вста -
 ве - чір - ня зі - ронь - ка вста - с,
 ха - ти, ве - чір - ня зі - ронь - ка вста -

pp

- ка ве - че - рать по - да - с, а
 - с, доч - ка ве - че - рать по - да - с,
 доч - ка ве - че - рать по - да - с,
 - с,

Одні
(по желанию)

ма - ти хо - чо на - у - ча - ти, так со - ло - вей - ко не да - с. По -
 По -

animando

Все
f
По -
f

m.s. *animando*

Largo $\text{♩} = 60$

tranquillo *affetuoso*

- КЛА - ла МА - ТЕ КО - ло ХА - ТИ МА - ЛЕНЬ - НИХ ДІ - ТО -

tranquillo *affetuoso*

- КЛА ла МА - ТЕ КО - ло ХА - ТИ МА - ЛЕНЬ - НИХ ДІ - ТО -

Largo $\text{♩} = 60$

P tranquillo *affetuoso*

dim.

- ЧОК сво - ІХ, ОА МА за - СЛУ - ла КО - ло ІХ, СА - МА за - СЛУ - ла

dim. *dim.*

- ЧОК сво - ІХ, СА - МА за - СЛУ - ла КО - ло ІХ, СА - МА за - СЛУ - ла

dim.

rall. **ОДИН** *pp*

КО - ло ІХ. За - ТИХ - ло все... За -

pp *pp* *pp*

За - ТИХ - ло все... За - ТИХ - ло все... За -

КО - ло ІХ. За - ТИХ - ло все... За - ТИХ - ло все...

rall. *pp*

morendo ppp **Allegro** $\text{♩} = 164$

- ТИХ - ЛО ВСЕ...

morendo ppp

morendo ppp

morendo ppp

Allegro $\text{♩} = 164$

rit.
f
poco a poco cresce.

Все **Con brio**

ТІЛЬ-КИ ДІВ-ЧА - ТА

ТІЛЬ-КИ ДІВ-ЧА - ТА

Con brio

rit.

ТА СО-ЛО-ВЕЙ - КО, ТА СО-ЛО-ВЕЙ - КО НЕ ЗА - ТИХ.

ТА СО-ЛО-ВЕЙ - КО, ТА СО-ЛО-ВЕЙ - КО НЕ СЯ - ТИХ.

rit.

Багатство художньо-образної сфери твору потребує застосування різного за характером жесту – від наспівного legato до гострого, підкресленого non legato. Основні диригентські завдання: чіткий показ вступів, контрастної динаміки, виразного фразування, зміни розмірів і темпів.

ЧОРНИЙ КРУК

Хор з опери «Богдан Хмельницький»

Музика К. Данькевича

Повільно

Piano introduction in G major, 3/4 time. The music features a series of chords in the right hand and a steady eighth-note accompaniment in the left hand. The tempo is marked 'Повільно' (Ad libitum). Dynamics include *f* and *sfz*. The piece concludes with a triplet of eighth notes in the left hand.

Vocal and piano accompaniment for the first line of lyrics. The vocal parts are for Soprano (S.) and Alto (A.), both in G major. The piano accompaniment continues with the eighth-note pattern. Dynamics include *p*. The lyrics are: Чор- ний крук у по- лі кря - че,

Vocal and piano accompaniment for the second line of lyrics. The vocal parts continue in G major. The piano accompaniment continues with the eighth-note pattern. Dynamics include *p*. The lyrics are: ви- хо-рем гу- де до- ли - на, то не ма- ти

mp

в ха_ ті пла_ че, пла_ че ма_ ти У_ кра_ ї_ на.

mp

Detailed description: This system contains the first two lines of music. The top line is a vocal melody in treble clef with lyrics. The bottom line is a piano accompaniment in bass clef. Dynamics include *mp* (mezzo-piano) above the first measure and below the second measure. The key signature has one sharp (F#).

Detailed description: This system shows the piano accompaniment for the first system, consisting of two staves: a right-hand treble clef staff and a left-hand bass clef staff. The right hand plays chords and single notes, while the left hand plays a rhythmic pattern of eighth notes.

mf

По_ ро_ ди_ ла ма_ ти си_ на не для се_ бе,

mf

Detailed description: This system contains the second two lines of music. The top line is a vocal melody in treble clef with lyrics. The bottom line is a piano accompaniment in bass clef. Dynamics include *mf* (mezzo-forte) above the first measure and below the second measure. The key signature has one sharp (F#).

Detailed description: This system shows the piano accompaniment for the second system, consisting of two staves: a right-hand treble clef staff and a left-hand bass clef staff. The right hand plays chords, and the left hand plays a rhythmic pattern of eighth notes.

за_для па_ на: *sp* щоб зі_гну_ лась в пра_ці спи_ на,

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff is the vocal line, written in a treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It contains three measures of music with lyrics underneath. The second staff is a single treble clef staff, likely for the right hand of the piano accompaniment, containing three measures of chords. The third staff is a grand staff (treble and bass clefs) for the piano accompaniment, featuring a rhythmic pattern of eighth notes in the bass line and chords in the treble line.

щоб за_ги_ нув у кай_да_ нах.

The second system of the musical score also consists of three staves. The top staff is the vocal line, continuing from the first system, with lyrics underneath. The second staff is a single treble clef staff for the piano accompaniment. The third staff is a grand staff for the piano accompaniment, showing the continuation of the rhythmic accompaniment and harmonic support for the vocal line.

Con passione

mf

Ой, вро- див- ся, ти мій си- ну, не на

Con passione

mf

ща- стя у не- во- лі, *SP* тіль- ки жда- ти,

f

ща- стя у не- во- лі, *SP* тіль- ки жда- ти,

f

poco riten

що за_ги_неш, вби_тій па_ном в чис_тім по_лі.

poco riten

poco riten.

a tempo

p

Чор_ний крук у

a tempo

p

f a tempo

p

по-лі_кря_че, ви_хо_рем гу_де до_ли_на,

The first system of the musical score consists of four staves. The top staff is a vocal line in treble clef with lyrics. The second staff is a vocal line in treble clef. The third and fourth staves are piano accompaniment, with the third staff in treble clef and the fourth in bass clef. The piano part features a steady eighth-note accompaniment in the bass and chords in the treble.

то не ма_ти в ха_ті пла_че, пла_че ма_ти

The second system of the musical score consists of four staves. The top staff is a vocal line in treble clef with lyrics. The second staff is a vocal line in treble clef. The third and fourth staves are piano accompaniment, with the third staff in treble clef and the fourth in bass clef. The piano part continues with the same accompaniment style as the first system.

У - кра - ї - на. Пла - че, пла - че.

This system contains the first two measures of the piece. The vocal line is in a soprano register, and the piano accompaniment features a steady eighth-note bass line in the left hand and chords in the right hand. The lyrics are 'У - кра - ї - на. Пла - че, пла - че.'

Пла - че, пла - че.

This system contains the next two measures. The piano accompaniment includes a triplet of eighth notes in the left hand. Dynamic markings include *ff* (fortissimo) and *sffp* (sforzando piano) in the piano part, and *ff* in the vocal part. The lyrics are 'Пла - че, пла - че.'

Драматичний характер твору, розкриття художньо-образної сфери передбачають застосування різноманітного за характером жесту (*legato*, *non legato*, *marcato*). Слід звернути увагу на виконання логічних наголосів (на другій долі такту в першій і останній частинах), змін розміру, виразного фразування, динамічних відтінків.

ПРОЩАННЯ

Сцена з опери «Богдан Хмельницький»

Музика К. Данькевича

Molto drammatico

Квартет

Andante e nobile

Варвара

Соломія
Соломія

Журба

Нива

На - ри - не гні - ву го - ди - на! На - ри - не
Му - жай - тесь в го - ря го - ди - ну, му - жай - тесь

На -
Му -

На - ри - не гні - ву го -
Му - жай - тесь в го - ря го -

mf

На - ри - не гні - ву го - ди - на - як де - ре - во
 Му - жай - тесь в го - ря го - ди - ну! Как ли - стья су -

- ри - не гні - ву го - ди - на! Як де - ре - во ли - стья су -
 - жай - тесь в го - ря го - ди - ну! Как ли - стья су - хи - е де -

- ди - на! На - ри - не, на - ри - не! Як де - ре - во ли - стья су -
 - ди - ну, му - жай - тесь, му - жай - тесь! Как ли - стья су - хи - е де -

гні - ву го - ди - на! Як де - ре - во ли - стья су -
 в го - ря го - ди - ну! Как ли - стья су - хи - е де -

f

ли - стья су - хе, так шлях - ту, по - рід - дя ли - хе, струс - не, струс -
 - хи - е де - рев, так шлях - ту сме - тёт пра - вий гнев, сме - тёт, сме -

- хе, ли - стья, ли - стья, так шлях - ту, по - рід - дя ли - хе, струс - не, струс -
 - рев, слов - но ли - стья, так шлях - ту сме - тёт пра - вий гнев, сме - тёт, сме -

- хе, ли - стья, так шлях - ту, по - рід - дя ли - хе, струс - не, струс -
 - рев, ли - стья, так шлях - ту сме - тёт пра - вий гнев, сме - тёт, сме -

- хе, так шлях - ту, по - рід - дя ли - хе, струс - не, струс -
 - рев, так шлях - ту сме - тёт пра - вий гнев, сме - тёт, сме -

не на-вік У-кра-ї-на.
-тёт на-век У-кра-и-на!

не на-вік У-кра-ї-на.
-тёт на-век У-кра-и-на!

не на-вік У-кра-ї-на.
-тёт на-век У-кра-и-на!

Грим-
Вста-

Грим-
Вста-

Гримлять вже визвольні-ї кли-чі, грим-
Вста-ёт весь на-род-в-грознай се-че, вста-

-лять вже визвольні-ї кли-чі, грим-лять виз-вольні-ї кли-чі, грим-
-ёт весь на-род-в-грознай се-че, вста-ёт на-род-в-грознай се-че, вста-

Гримлять вже визвольні і кли - ці! Ка -
 Вста - ёт весь на - род - в грозной се - че ка -
 - лять вже визвольні і кли - ці, гримлять визвольні і кли - ці! Ка -
 - ёт весь на - род - в грозной се - че, вста - ёт на - род - в грозной се - че ка -
 - лять визвольні і кли - ці, гримлять визвольні і кли - ці! Ка -
 - ёт на - род - в грозной се - че, вста - ёт на - род - в грозной се - че ка -
 - лять кли - ці, гримлять кли - ці! Ка -
 - ёт в се - че, вста - ёт в се - че ка -

ritenuto e marcato

- там не ми - ну - ти кін - ця!
 - рать па - ла - чей до кон - ца!
 - там не ми - ну - ти кін - ця!
 - рать па - ла - чей до кон - ца!
 - там не ми - ну - ти кін - ця!
 - рать па - ла - чей до кон - ца!
 - там не ми - ну - ти кін - ця, не ми - ну - ти кін - ця!
 - рать па - ла - чей до кон - ца, их ка - рать до кон - ца!
 1
 Пусть

I ри - не
Пусть гря - нет
I ри - не, і ри - не
Пусть гря - нет, пусть гря - нет
I ри - не, і ри - не, і ри - не
Пусть гря - нет, пусть гря - нет, пусть гря - нет
ри - не, і ри - не, і ри - не, і ри - не
гря - нет, пусть гря - нет, пусть гря - нет, пусть гря - нет

ви - хор із Сі - чі, на пом - сту, на пом - сту б'ють
бу - ря из Се - чи! О ме - сти, о ме - сти взы -
ви - хор із Сі - чі, на пом - сту, на пом - сту б'ють
бу - ря из Се - чи! О ме - сти, о ме - сти взы -
ви - хор із Сі - чі, на пом - сту, на пом - сту б'ють
бу - ря из Се - чи! О ме - сти, о ме - сти взы -

на - ші сер - ця.
- ва - ют серд - ца!

на - ші сер - ця.
- ва - ют серд - ца!

на - ші сер - ця.
- ва - ют серд - ца!

на - ші сер - ця.
- ва - ют серд - ца!

ff

(Виходить гетьман Потоцький з почотом.)
(Входить гетьман Потоцький со святой)

ff

ff

Energico
Комендант

Яс_но_вель_мож_ний геть_ма_не, доз_воль по_ча_ти ді_ло ка_ту.
Яс_но_вель_мож_ний гет_ман наш, доз_воль за_де_ло взять_ся ка_ту.

Потоцький
Потоцький

Доз_во_ля_ю. Хай ди_вить_ся чернь!
Доз_во_ля_ю. Пусть смот_рит и чернь!

(Запало від пожежі небо)
(Запало небо от пожара)

Хор

Poco mosso, agitato

He - бо го - рить, не - бо го - рить...
He - бо го - рит, не - бо го - рит...

Командант

То не не-бо го-ритъ, - то не не-бо го-ритъ, - то ва-ші ха-
То не не-бо го-ритъ, - то не не-бо го-ритъ, - то ва-ше се-

The first system of the score consists of a vocal line and piano accompaniment. The vocal line is written in a bass clef with a key signature of two flats and a 3/4 time signature. It features two triplet markings over the first two phrases. The piano accompaniment is written in a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of two flats and a 3/4 time signature. It includes dynamic markings such as *v* and *vc*.

Con moto drammatico

- ти го-рятъ.
- ло го-рит!

The second system of the score continues the vocal line and piano accompaniment. The vocal line is written in a bass clef with a key signature of two flats and a 3/4 time signature. It features a dynamic marking of *f* and a triplet marking. The piano accompaniment is written in a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of two flats and a 3/4 time signature. It includes dynamic markings such as *f* and *mp*.

Жіночий хор
Хор женщин

ff molto espressivo con passione

Го - ре, го - ре на - шим ді - тям!
Го - ре, го - ре на - шим де - тям!

ff

f

Го - ре, го - ре У - кра - ї - ні! Вже не си - ла
Го - ре, го - ре У - кра - в - не! Жить в му - чень - ях

mf

mf

8

Meno mosso

нам тер - пі - ти, вже не си - ла нам тер - пі - ти...
сил не ста - ло, жить в му - чень - ях сил не ста - ло...

p

p

(Ведут Ниву в синам до палац, прив'язують. Кат запалює хмив. Дим і вогонь оточують старого Ниву і Журбу.)
 (Ведут Ниву с синам х козьям, приймають. Палац подмагует хворост. Дим і пламя вокруг старого Нивы и Журбы.)

Нива *robustamente*

Не плач - те, лю - ди. Хай зна - е шлях - та, що ми не ско - ри - лись.
 Не плач - те, лю - ди! Пусть зна - ет шлях - та, что мы не ко - рим - ся.

Не по - гас - не на - ша си - ла в сер - цях. Хай Січ - ма - ти це зна - е
 Не по - гас - нег на - ша си - ла в сер - цях. Пусть Сечь на - ша то зна - ет

Журба *Marciale eroicamente*
 І геть - ман Бог - дан!
 И гет - ман Бог - дан!

Нива
 і геть - ман Бог - дан, і геть - ман Бог - дан!
 и гет - ман Бог - дан, и гет - ман Бог - дан!

p

Ой, не ра-дій - те, на - но - ве - маг - на - ти, що за - ку - ва - ли нас
 Ой, не ли-куй - те, вель- мо - жи - маг - на - ты, що за - ко - ва - ли нас

в пу - та - кай - да - ни, бо не - за - ба - ром і вам по - ми - ра - ти,
 в це - пи - о - ко - вы, бли - зит - ся день спра - вед - ли - вой рас - пла - ты,

бо не - за - ба - ром день пом - сти на - ста - не,
 ско - ро за кровь вы за - пла - ти - те кро - вью!

(Люди встають з колін, підхоплюють пісню. Вона наростає все дужче.)
 (Люди поднимаются с колен, подхватывают песню. Она нарастает все сильнее.)

Варвара *mf*
 Ой, не хи - зуй - тесь, що ви не - по - бор - ні,
 Ой, вам хва - лить - ся по - бе - да - ми ра - но,

Соломія *mf*
 Ой, не хи - зуй - тесь, що ви не - по - бор - ні,
 Ой, вам хва - лить - ся по - бе - да - ми ра - но,

Журба *mf*
 Ой, не хи - зуй - тесь, що ви не - по - бор - ні,
 Ой, вам хва - лить - ся по - бе - да - ми ра - но,

Нива *mf*
 Ой, не хи - зуй - тесь, що ви не - по - бор - ні,
 Ой, вам хва - лить - ся по - бе - да - ми ра - но,

С. *mf*
 Ой, не хи - зуй - тесь, що ви не - по - бор - ні,
 Ой, вам хва - лить - ся по - бе - да - ми ра - но,

А. *mf*

ХОР

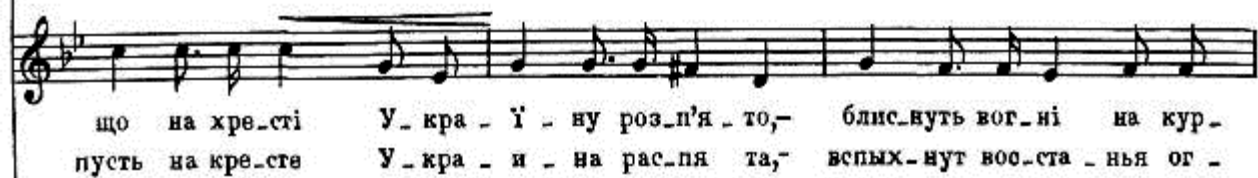
Т. *mf*
 Ой, не хи - зуй - тесь, що ви не - по - бор - ні,
 Ой, вам хва - лить - ся по - бе - да - ми ра - но,

В. *mf*

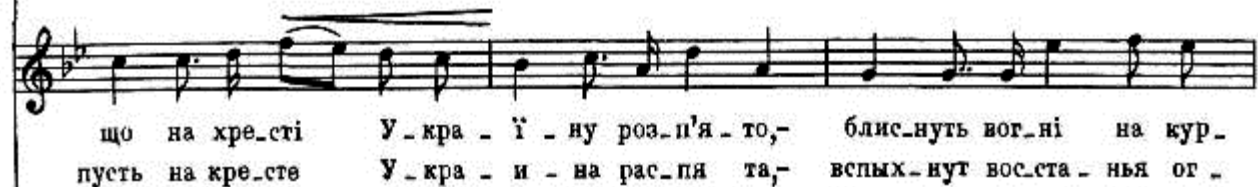
mf

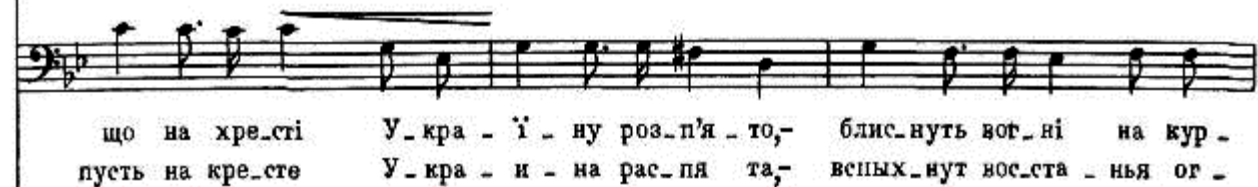
що на хре_сті У_кра - ї - ну роз_п'я - то,- блис_нуть вог_ні на кур_ -
пусть на кре_сте У_кра - и - на рас_пя та,- всных_нут вос_ста - нья ог -

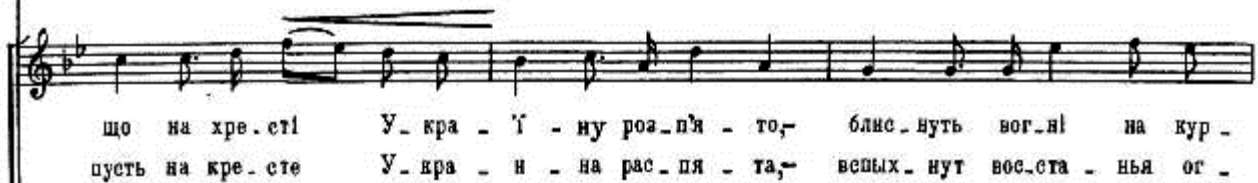
що на хре_сті У_кра - ї - ну роз_п'я - то,- блис_нуть вог_ні на кур_ -
пусть на кре_сте У_кра - и - на рас_пя та,- вспых_нут вос_ста - нья ог -

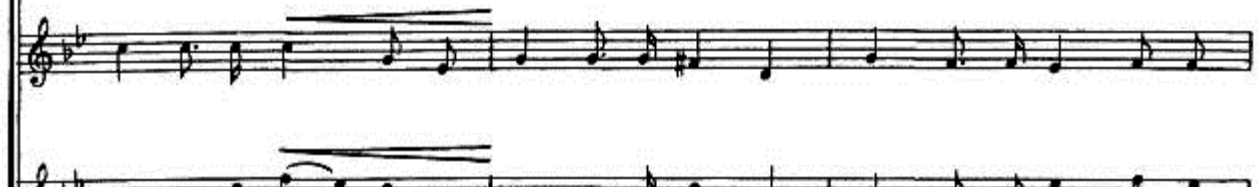
що на хре_сті У_кра - ї - ну роз_п'я - то,- блис_нуть вог_ні на кур_ -
пусть на кре_сте У_кра - и - на рас_пя та,- вспых_нут вос_ста - нья ог -

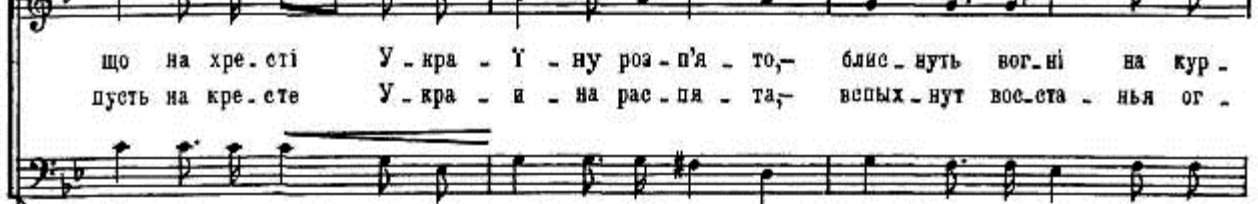
що на хре_сті У_кра - ї - ну роз_п'я - то,- блис_нуть вог_ні на кур_ -
пусть на кре_сте У_кра - и - на рас_пя та,- всных_нут вос_ста - нья ог -

що на хре_сті У_кра - ї - ну роз_п'я - то,- блис_нуть вог_ні на кур_ -
пусть на кре_сте У_кра - и - на рас_пя та,- всных_нут вос_ста - нья ог -

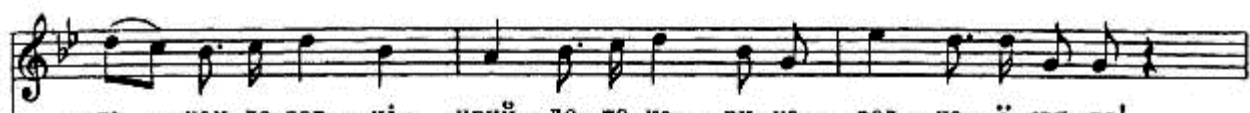
що на хре_сті У_кра - ї - ну роз_п'я - то,- блис_нуть вог_ні на кур_ -
пусть на кре_сте У_кра - и - на рас_пя та,- всных_нут вос_ста - нья ог -

що на хре_сті У_кра - ї - ну роз_п'я - то,- блис_нуть вог_ні на кур_ -
пусть на кре_сте У_кра - и - на рас_пя та,- всных_нут вос_ста - нья ог -

Piano accompaniment for the song, featuring chords and a melodic line in the right hand, and a bass line in the left hand. The music is in a minor key and 4/4 time.

- га - нах до-зор - ні, прий - де по-ка - ри на - род - но - ї свя-то!
- ни на кур-га - нах, близ - ко уж вре - мя су - ро - вой рас-пла-ты!

- га - нах до-зор - ні, прий - де по-ка - ри на - род - но - ї свя-то!
- ни на кур-га - нах, близ - ко уж вре - мя су - ро - вой рас-пла-ты!

- га - нах до-зор - ні, прий - де по-ка - ри на - род - но - ї свя-то!
- ни на кур-га - нах, близ - ко уж вре - мя су - ро - вой рас-пла-ты!

- га - нах до-зор - ні, прий - де по-ка - ри на - род - но - ї свя-то!
- ни на кур-га - нах, близ - ко уж вре - мя су - ро - вой рас-пла-ты!

- га - нах до-зор - ні, прий - де по-ка - ри на - род - но - ї свя-то!
- ни на кур-га - нах, близ - ко уж вре - мя су - ро - вой рас-пла-ты!

- га - нах до-зор - ні, прий - де по-ка - ри на - род - но - ї свя-то!
- ни на кур-га - нах, близ - ко уж вре - мя су - ро - вой рас-пла-ты!

(Народ наступає на вартових)

(Народ наступає на стражу)

Ой, не радій - те, бо ж зак - лик до бо - ю ті дов - го жда - ні вог -
Ой, не ликуй - те, при зыв э - ток бо - ю - свет дол - го ждан - ных ог -

Ой, не радій - те, бо ж зак - лик до бо - ю ті дов - го жда - ні вог -
Ой, не ликуй - те, при зыв э - ток бо - ю - свет дол - го ждан - ных ог -

Ой, не радій - те, бо ж зак - лик до бо - ю ті дов - го жда - ні вог -
Ой, не ликуй - те, при зыв э - ток бо - ю - свет дол - го ждан - ных ог -

Ой, не радій - те, бо ж зак - лик до бо - ю ті дов - го жда - ні вог -
Ой, не ликуй - те, при зыв э - ток бо - ю - свет дол - го ждан - ных ог -

Ой, не радій - те, бо ж зак - лик до бо - ю ті дов - го жда - ні вог -
Ой, не ликуй - те, при зыв э - ток бо - ю - свет дол - го ждан - ных ог -

Ой, не радій - те, бо ж зак - лик до бо - ю ті дов - го жда - ні вог -
Ой, не ликуй - те, при зыв э - ток бо - ю - свет дол - го ждан - ных ог -

-ні по кур-га - нах, знак на па-нів ви-ру-ша - ти вій-но - ю
-ней на кур-га - нах, знак на па-нов под-ни-мать - ся вой-но - ю

-ні по кур-га - нах, знак на па-нів ви-ру-ша - ти вій-но - ю
-ней на кур-га - нах, знак на па-нов под-ни-мать - ся вой-но - ю

-ні по кур-га - нах, знак на па-нів ви-ру-ша - ти вій-но - ю
-ней на кур-га - нах, знак на па-нов под-ни-мать - ся вой-но - ю

-ні по кур-га - нах, знак на па-нів ви-ру-ша - ти вій-но - ю
-ней на кур-га - нах, знак на па-нов под-ни-мать - ся вой-но - ю

-ні по кур-га - нах, знак на па-нів ви-ру-ша - ти вій-но - ю
-ней на кур-га - нах, знак на па-нов под-ни-мать - ся вой-но - ю

-ні по кур-га - нах, знак на па-нів ви-ру-ша - ти вій-но - ю
-ней на кур-га - нах, знак на па-нов под-ни-мать - ся вой-но - ю

Meno mosso e molto drammatico

по - пліч ко - зац - тва, під стя - гом Бог - да - на! Ка - ра шлях - ті,
 с Се - чью род - но - ю под стя - гом Бог - да - на! Ка - ра шлях - те,

по - пліч ко - зац - тва, під стя - гом Бог - да - на! Ка - ра шлях - ті,
 с Се - чью род - но - ю под стя - гом Бог - да - на! Ка - ра шлях - те,

по - пліч ко - зац - тва, під стя - гом Бог - да - на! Ка - ра шлях - ті,
 с Се - чью - род - но - ю под стя - гом Бог - да - на! Ка - ра шлях - те,

по - пліч ко - зац - тва, під стя - гом Бог - да - на! Ка - ра шлях - ті,
 с Се - чью род - но - ю под стя - гом Бог - да - на! Ка - ра шлях - те,

по - пліч ко - зац - тва, під стя - гом Бог - да - на! Ка - ра шлях - ті,
 с Се - чью род - но - ю под стя - гом Бог - да - на! Ка - ра шлях - те.

Meno mosso e molto drammatico

ка - ра шлях - ті, ка - ра шлях - те, ка - ра шлях - ті! ка - ра шлях - те! Ка - ра й смерть! Ка - ра, смерть!

ка - ра шлях - ті, ка - ра шлях - те, ка - ра шлях - ті! ка - ра шлях - те! Ка - ра й смерть! Ка - ра, смерть!

ка - ра шлях - ті, ка - ра шлях - те, ка - ра шлях - ті! ка - ра шлях - те! Ка - ра й смерть! Ка - ра, смерть!

ка - ра шлях - ті, ка - ра шлях - те, ка - ра шлях - ті! ка - ра шлях - те! Ка - ра й смерть! Ка - ра, смерть!

ка - ра шлях - ті, ка - ра шлях - те, ка - ра шлях - ті! ка - ра шлях - те! Ка - ра й смерть! Ка - ра, смерть!

ка - ра шлях - ті, ка - ра шлях - те, ка - ра шлях - ті! ка - ра шлях - те! Ка - ра й смерть! Ка - ра, смерть!

Завіса
Занавес

fff

Виконання оперної сцени потребує від диригента певного професійного досвіду, значних технічних і художніх можливостей. Основне завдання – розкриття художньо-образного змісту твору. Рекомендується для вивчення в другому півріччі.

ОЙ ЧОГО ТИ ПОЧОРНІЛО

Слова Т. Шевченка

Музика А. Литвинова

Moderato

First system of the musical score, measures 1-5. The piece is in 3/4 time with a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat). The tempo is marked 'Moderato'. The score consists of two staves: a vocal line on the upper staff and a piano accompaniment on the lower staff. The piano part begins with a piano (*p*) dynamic and features a steady eighth-note accompaniment in the left hand. The vocal line starts with a rest, followed by a melodic phrase. Dynamic markings include *p*, *rho*, and *cresc.* (crescendo). A first ending bracket labeled '8va' spans measures 1-5.

Second system of the musical score, measures 6-10. The piano accompaniment continues with eighth-note patterns. The vocal line has a melodic phrase in measure 6, followed by rests. The piano part features a series of chords and eighth-note accompaniment. A first ending bracket labeled '8va' spans measures 6-10.

Third system of the musical score, measures 11-15. The piano accompaniment continues with eighth-note patterns. The vocal line has a melodic phrase in measure 11, followed by rests. The piano part features a series of chords and eighth-note accompaniment. A first ending bracket labeled '8va' spans measures 11-15. A *dim* (diminuendo) marking is present in measure 14.

Fourth system of the musical score, measures 16-20. The piano accompaniment continues with eighth-note patterns. The vocal line has a melodic phrase in measure 16, followed by rests. The piano part features a series of chords and eighth-note accompaniment. A first ending bracket labeled '8va' spans measures 16-20. Dynamic markings include *pp* (pianissimo) and *ppp* (pianississimo) in measures 16-17, and *pp* in measure 18. A *rit.* (ritardando) marking is present in measure 19.

Andante

S.
A.
T.
B.

Ой чо-го ти по-чор - ні - ло зе - ле - не - є по - ле.

5

По-чор-ні-ло я від кро-ві за воль-ну-ю

По-чор-ні-ло я від кро-ві за воль-ну-ю

5

8

во - лю, за воль ну - ю во лю по - чор - ні - ло я від

12

кро - ві.

12 *accelerando* *cresc.*

Allegro moderato

18

mf

Musical score for measures 18-20. The score is in 3/4 time and B-flat major. It features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line starts with a rest in measure 18, then enters in measure 19 with the lyrics "круг міс - теч - ка" and continues in measure 20 with "Бе - рес - теч - ка". The piano accompaniment consists of a steady eighth-note pattern in the left hand and chords in the right hand.

21

Musical score for measures 21-23. The score is in 3/4 time and B-flat major. It features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line starts in measure 21 with the lyrics "на чо - ти - ри ми - лі" and continues in measure 22 with "ме - не слав - ні". The piano accompaniment consists of a steady eighth-note pattern in the left hand and chords in the right hand.

24

за - по - рож ці сво - їм ті - лом вкри-ли, та, ще й ме - не

24

28

гай - во - ро - ни ук ри - ли з пів - но - чі, Клю-

28

Ук - ри - ли з пів но - чі.

33

Musical score for measures 33-35. The score consists of four vocal staves and a piano accompaniment. The key signature is three flats (B-flat major/D minor) and the time signature is common time (C). The lyrics are:

КЛЮ - ЮТЬ - О - ЧІ КО -
 КО - ЗАЩЬ КІ І, КЛЮ ЮТЬ КО -
 ЮТЬ О - ЧІ КО - ЗА - ЦЬКІ - І,

36

Musical score for measures 36-39. The score consists of four vocal staves and a piano accompaniment. The key signature is three flats (B-flat major/D minor) and the time signature is common time (C). The lyrics are:

f шаць - кі - і, а тру - пу не хо - щуть, по - чор - ні - ло я - зе

The score includes dynamic markings such as *f* (forte) and *rit.* (ritardando), and tempo changes to *rit.* and *a tempo*. The piano accompaniment features a *Glissando* effect in the final measure.

40

ле - не, та за ва - шу во лю за

ff

43

воль - ну - ю ви лю.

meno mosso

Я знов бу лу зе ле Ні ти.

mf

moderato assai

47

Musical score for measures 47-51. The score is in G minor (three flats) and 6/4 time. It features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line starts with a piano (*p*) dynamic and includes the lyrics "я знов бу - ду зе - ле - ні - ти." The piano accompaniment consists of chords and moving lines in both hands. The tempo is marked "moderato assai".

52

fff marcato

Musical score for measures 52-56. The score is in G minor (three flats) and 6/4 time. It features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line starts with a fortissimo (*fff*) dynamic and includes the lyrics "А ви вже ні - ко - ли". The piano accompaniment features a strong, accented rhythm with fortissimo (*fff*) dynamics. The tempo is marked "marcato". The score includes dynamic markings such as *sub pp* and *rit.* in the piano part.

56

не вер не те ся на во лю.

Бу - де - те о - ра - ти...

58

p до-лю прок-ли на - ти.

ме - не сти-ха та о - рю-чи. До-лю про-кля на - - ти.

62

ppp

ppp

ppp

ppp

A...

cresc.

ppp

62

67

ritenuto ppp

ppp

fff

ppp

fff

ppp

fff

ppp

fff

fff

ppp

fff

67

Твір героїко-патріотичного характеру потребує від диригента достатнього професійного досвіду, значних технічних і художньо-виконавських можливостей. Основне завдання – розкриття художньо-образного змісту твору. Рекомендується для вивчення в другому півріччі.

Перелік музичних термінів для позначення характеру виконання хорових творів

Італійські терміни	Вимова	Значення
Abbandono	аббанд`оно	пригнічено
Accarezzevole	аккарецц`еволе	ласкаво
Affettuoso	аффетту`озо	сердешно
Agitato	аджіт`ато	схвильовано
Alla Marcia	`алля м`арчья	в дусі маршу
Amoroso	амор`озо	любовно
Animato	анім`ато	натхненно
Appassionato	аппассьон`ато	пристрасно
Ardente	ард`енте	гаряче, палко
Brillante	брілл`янте	блискуче
Buffo	б`уффо	комічно
Burlesco	бурл`єско	комічно
Calando	кал`яндо	зменшуючи силу і швидкість
Cantabile	кант`абіле	наспівно
Capriccioso	капрічч`озо	примхливо
Comodo	к`омодо	зручно, невимушено
Con amore	кон ам`оре	з любов'ю
Con anima	кон `аніма	з натхненням
Con bravura	кон брав`ура	блискуче
Con brio	кон бр`іо	з жаром, тепло
Con dolcezza	кон дольч`єцца	ніжно, м'яко
Con dolore	кон доль`оре	із сумом
Con espressione	кон еспресс`йоне	виразно
Con forza	кон ф`орца	із силою
Con fuoco	кон фу`око	з вогнем
Con grazia	кон гр`ацья	з грацією
Con moto	кон м`ото	рухливо
Con passione	кон пасс`йоне	з пристрастю
Con spirito	кон сп`іріто	з натхненням
Con tenerezza	кон тенер`єцца	з ніжністю
Con vigore	кон віг`оре	з силою, міцно
Deciso	деч`ізо	рішуче
Dolce	д`ольче	м'яко, ніжно
Dolente	дол`енте	сумно, тужливо
Doloroso	долор`озо	сумно, тужливо
Elegante	елег`анте	витончено, красиво
Elegiaco	еледж`ако	жалібно, сумно
Eroico	ер`оіко	героїчно
Espressivo	еспресс`іво	виразно
Flebile	фл`єбіле	жалібно
Feroce	фер`оче	дико, люто
Festivo	фест`іво	святково
Fiero	фь`єро	гордо
Fresco	фр`єско	свіжо
Furioso	фурь`йозо	скажено
Giocoso	джьок`озо	жартівливо, грайливо
Gioioso	джьой`озо	радісно, весело

Grandioso	гранді`озо	пишно, розкішно
Grazioso	граць`йозо	граціозно
Guerriero	гверь`єро	войовничо
Imperioso	імперь`йозо	владно
Impetuoso	імпету`озо	стрімко, бурхливо
Innocente	інноч`енте	просто, безвинно
Lagrimoso	лагрім`озо	сльозливо
Lanquido	лангв`ідо	томливо
Lamentabile	ламент`абіле	жалібно
Leggiero	леджь`єро	легко
Lugubre	люг`убре	похмуро
Maestoso	маест`озо	урочисто, велично
Malinkoniko	малінк`оніко	меланхолічно
Marcato	марк`ато	підкреслюючи
Marciale	марчь`яле	маршово
Marziale	марць`яле	войовничо
Mesto	м`есто	сумно
Misterioso	містерь`йозо	таємничо
Morendo	мор`ендо	завмираючи
Parlando	парл`яндо	говорячи
Pastorale	пастор`але	мрійно, романтично
Patetiko	пат`етіко	пристрасно
Pesante	пез`анте	важко, незграбно
Piangendo	пьяндж`ендо	плачевно
Pomposo	помп`озо	розкішно, з блиском
Quieto	кві`ето	спокійно
Recitando	речіт`андо	розповідаючи
Religioso	реліджь`озо	релігійно
Rigorouso	рігор`озо	суворо
Risoluto	різол`юто	рішуче
Scherzando	скерц`андо	жартівливо
Scherzoso	скерц`озо	жартівливо
Semplice	с`емпліче	просто
Sensibile	сенс`ібіле	чутливо
Serioso	серь`озо	серйозно
Smorzando	сморц`андо	завмираючи
Soave	со`аве	приємно, ніжно
Sonore	сон`оре	звучно
Spianato	спьян`ато	з простотою
Spirituoso	спіріту`озо	натхненно
Strepitoso	стрепіт`озо	шумно, бурхливо
Teneramente	тенерам`енте	ніжно
Tranquillo	транкв`ілля	спокійно
Vigorouso	вігор`озо	сильно, бадьоро
A cappella	а кап`елля	хором без супроводу
A due	а д`уе	удвох
Attacca	аттакка	перехід до наступної частини без перерви
Coda	к`ода	заключення
Come	к`оме	як
Divisi	дів`ізі	розділені
Poi	п`ої	потім

Quasi	кв`азі	як би
Recitativo	речігат`іво	речитатив
Seque	с`єтве	як попереднє
Senza	с`єнца	без
Simile	с`іміле	подібно
Solo	с`оло	один
Tacet	т`ачєт	мовчить
Tutti	т`утті	усі
Unisono	уніс`оно	в унісон
Voce	в`оче	голос

Інформаційні ресурси

Список рекомендованої літератури:

1. Березовський М. Хорові духовні твори. К. : Муз. Україна, 1995. 115 с.
2. Глушкова С., Пужай Г. Пісні українських композиторів для дітей у 2 ч. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. Ч. I. 116 с.; Ч. II. 110 с.
3. Дем'янюк Н. Ю. Хорове диригування. *Змістовий складник формальної професійної освіти вчителів музичного мистецтва (I освітній рівень)*: монографія / редкол.: Н. В. Сулаєва (наук. ред.), Г. С. Левченко (гол. ред.), О. О. Лобач (відповід. ред.) та ін. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2020. С. 148-155.
4. Дем'янюк Н. Ю. Хрестоматія з диригування хором: навчальний посібник у 3 ч. 2-е вид. Ч. I. Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2018. Ч. I.-183 с.; Ч. II.-150 с.; Ч. III.-198 с.
5. Дем'янюк Н. Ю. Диригентсько-хорова підготовка майбутнього вчителя в Полтавському інституті народної освіти (1921–1941). *ScienceRise: Pedagogical Education*. 2017. № 5(13). С. 27-32.
6. Єгоров О. Теорія і практика роботи з хором. К. : Державне видавництво образотворчого мистецтва і літератури, 1961. 216 с.
7. З народної криниці: обробки українських народних пісень для хору М. Кречка. К. : Муз. Україна, 1986. 80 с.
8. Збірка пісень для молодших школярів / [упоряд. Тимчук О. С., Тимчук О. В.]. Полтава: ПОШПО, 2000. 150 с.
9. Карпенко Є. Колись в давнину: пісні. Суми : ММКВВП "Мрія", 1994. 29 с.
10. Карпенко Є. Навчайте мене музиці: пісні для дітей. Суми : ММКВВП "Мрія", 1992. 28 с.
11. Карпенко Є. Нові пісні для дітей. Суми : ММКВВП "Мрія", 1993. 36 с.
12. Козак Є. Т. Українські народні пісні для хору без супроводу. К. : Муз. Україна, 1974. 40 с.
13. Колесса М. Основи техніки диригування. К. : Музична Україна, 1973. 216 с.
14. Колесса М. Основи техніки диригування. К. : Муз. Україна, 1973. 216 с.
15. Левченко Г., Лиманський П. Хорове диригування. Вип. 1. Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 1995. 124 с.
16. Левченко Г. Сольфеджіо на основі народних пісень Полтавщини: посібник для музично-педагогічних закладів. Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2002. 142 с.
17. Левченко Г. Червона калина – полтавська земля: збірник творів з репертуару українського народного хору "Калина". Полтава : Видання Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, 2000. 56 с.
18. Леонтович М. Хорові твори / [упоряд. В. Брусса]. К. : Муз. Україна, 1970. 338 с.
19. Леонтович М. Хорові твори на народнопісенні теми. К. : Муз. Україна, 1987. 22 с.
20. Лиманський П. Обробки українських народних пісень для академічного хору / П.Т. Лиманський. Полтава : ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2001. 36 с.
21. Лиманський П., Тягло Є. Хорове диригування: навчальний посібник. Полтава : ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2000. Вип. II. 182 с.
22. Лиманський П., Тягло Є. Самостійна робота з хорового диригування: навч. посіб. Полтава, 2000. 40 с.
23. Лятошинський Б. П'ять мішаних хорів без супроводу. К. : Мистецтво, 1964. 15 с.
24. Майборода Г. Хорові прелюди а саррелла. К. : Муз. Україна, 1984. 60 с.
25. Майборода Г.І. З живих джерел : хорові обробки українських народних пісень. К. : Муз. Україна, 1988. 56 с.
26. Ми – друзі : пісні Є.Карпенка. Суми : ММКВВП "Мрія", 1993. 36 с.
27. Ой за гаєм, гаєм : українські народні пісні в легкій обробці / [ред. Н.В.Потішкіна]. К. : Муз. Україна, 1993. 48 с.
28. Пігров К. Керування хором. К. : Муз. Україна, 1976. 188 с.
29. Пігров К. Керування хором. К. : Музична Україна, 1996.188 с.
30. Полинула чечіточка : українські народні пісні для дітей / [упоряд. А. Верещагіна]. К. : Муз. Україна, 1983. 64 с.

31. Хорові сцени з опер українських композиторів. М.В.Лисенко / [укладачі М. Муцик, Н. Корольок]. К. : Муз. Україна, 1993. 175 с.
32. Шамо І. Хорові твори на вірші Лесі Українки. К. : Муз. Україна, 1983. 36 с.
Електронні джерела:
33. Бібліотека імені М. А. Жовтобрюха Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. URL: <http://lib.pnpu.edu.ua/>.
34. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». URL: <http://www.ukrbook.net>.
35. Європейська цифрова бібліотека/ URL: <http://www.europeana.eu/portal>.
36. Музичне мистецтво – все для студента. URL: <http://www.twirpx.com/files/art/music>.
37. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
38. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://elib.nplu.org/collection.html?id=33>.
39. Полтавська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. П. Котляревського. URL: <https://library.pl.ua/>.
40. Світова цифрова бібліотека. URL: <http://www.wdl.org/g>.
41. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка. URL: <http://korolenko.kharkov.com>.

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Розділ I. Хорові твори без інструментального супроводу	
Пішов милий. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	4
В кінці греблі шумлять верби. Українська народна пісня. Обробка П. Батюка.....	5
В полі, в полі плужок ходить. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	6
Зелений дубочку. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	7
Закувала зозуленька. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	8
Наша хата. Українська народна пісня. Обробка Ф. Колесси.....	9
Тиха вода. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	10
Калино-малино. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	11
Грицю, Грицю, до роботи. Українська народна пісня. Обробка Я. Степового.....	12
Сіно моє, сіно. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	13
Нарвала квіточок. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	14
Заповіт. Українська народна пісня. Обробка К. Стеценка, слова Т. Шевченка.....	15
А вже вечір, вечір. Українська народна пісня. Обробка Я. Степового.....	16
Зелена та й ліщинонька. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	17
Стоїть явір. Українська народна пісня. Обробка Ф. Колесси.....	18
Ой чого ж ви пожурились. Українська народна пісня. Обробка В. Уманця.....	19
Зоре моя вечірняя. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	20
Прилетіла перепілонька. Українська народна пісня. Обробка Л. Ревуцького, аранжування О. Равінова.....	21
За городом качки пливуть. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	22
Як посію овес. Українська народна пісня. Обробка А. Коломійця.....	23
Ой на горі жито. Українська народна пісня. Обробка М. Мельника.....	25
Щедрик. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	27
Дударик. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	29
Думи мої, думи. Обробка Є. Козака, слова Т. Шевченка.....	31
Якби мені черевики. Українська народна пісня. Обробка Є. Козака, слова Т. Шевченка.....	33
Козака несуть. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	35
Пряля. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	36
Мала мати одну дочку. Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича.....	37
Чуєш, брате мій. Українська народна пісня. Обробка К. Стеценка.....	39
Стелися, барвінку. Українська народна пісня. Обробка М. Лисенка.....	41
Нічка. Музика В. Теличка, слова М. Меденцій.....	43
Розділ II. Хорові твори з інструментальним супроводом	
Вийди, Грицю, на вулицю. Українська народна пісня. Обробка Г. Верьовки.....	47
Ой на горі жито. Українська народна пісня. Обробка К. Стеценка.....	49
Котику сіренький. Українська народна пісня. Гармонізація М. Вериківського.....	51
Реве та стогне Дніпр широкий. Музика Д. Крижанівського, слова Т. Шевченка, обробка С. Орфеева.....	53
Журавель. Українська народна пісня. Обробка К. Стеценка.....	55
Ой літає соколенько. Українська народна пісня. Обробка Г. Верьовки.....	57
Марина. Українська народна пісня. Обробка К. Домінчена.....	59
Коло Дунаечку, коло бережечку. Українська народна пісня. Обробка М. Лисенка.....	62
Полинула чечіточка. Українська народна пісня. Обробка Є. Юцевича.....	64
Подоляночка. Українська народна пісня. Обробка Ю. Соколовського.....	66
Як чудово запахли троянди. Музика В. Верменича, слова О. Новицького.....	70
Засвистали козаченьки. Музика Л. Ревуцького, слова народні.....	74

Пливе човен. <i>Музика М. Лисенка, слова народні</i>	78
А вже весна. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Лисенка</i>	85
Гагілка. <i>Українська народна пісня. Обробка С. Людкевича</i>	90
Ой у полі нивка. <i>Українська народна пісня. Обробка О. Кошиця</i>	102
Хор русалок. З опери «На русалчин Великдень». <i>Музика М. Леонтовича, редакція М. Скорика</i>	104
То була тихая ніч. <i>Музика К. Стеценка, слова Лесі Українки</i>	108
Садок вишневий коло хати. <i>Музика А. Вахнянина, слова Т. Шевченка</i>	114
Чорний крук. Хор з опери «Богдан Хмельницький». <i>Музика К. Данькевича</i>	119
Прощання. Сцена з опери «Богдан Хмельницький». <i>Музика К. Данькевича</i>	126
Ой чого ти почорніло. <i>Музика А. Литвинова, слова Т. Шевченка</i>	144
Перелік музичних термінів для позначення характеру виконання хорових творів.....	154
Інформаційні ресурси.....	157

**Дем'яно Н. Ю. Український хоровий репертуар у класі диригування :
навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти**

/ [технічний редактор Дем'яно Наталія Юріївна]

Підписано до друку 30.08.2022 р.

Формат 60x90 1/8.

Папір друкарський.

Друк офсетний.

Умовн. друк. арк. 8,0.

Тираж 100 прим.

Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
36000, м. Полтава, вул. Остроградського, 2